

Z zasedanja Zveze slovenskih organizacij:

Jasni pogledi na aktualna vprašanja

V soboto, dne 15. t. m. sta se sestala Nadzorni in Upravni odbor Zveze slovenskih organizacij na Koroškem na skupni seji, na kateri je bilo podano poročilo o občinskih volitvah in o zadnjih ukrepih v zvezi s prizadevanjem za uresničitev člena 7 Državne pogodbe.

ZSO stoji na naprednih načelih

Ko je poročal predsednik o volitvah, se je dotaknil tudi nestvarne polemike v zadnji številki »Našega tednika-Kronike«. V zvezi s to polemiko, je dejal, je potrebno spregovoriti spet enkrat o našem gledanju na vprašanje skupnosti odnosno enotnosti. Vedno smo poudarjali in ponovno poudarjamo, da smo za sodelovanje, za akcijsko enotnost v vseh vprašanjih, ki zadevajo naše nacionalne interese predvsem v smislu člena 7 Državne pogodbe. Prav tako pa smo vedno tudi nedvoumno povedali, da smo popolnoma drugačnega političnega gledanja in stojimo odločno na naprednih socialističnih načelih.

To naj bo jasno povedano vsem tistim v obeh taborih, ki zlonamerno trdijo, da med osrednjima organizacijama podpisnicama skupne Spomenice in izvajalkama skupnih ukrepov za uresničitev člena 7 sploh ni več razlike in jim je preveč enotnosti, kakor predvsem tistim, ki jim je »Enotnost« le geslo in program v službi nam sovražnih sil proti preizkušeni akcijski enotnosti priznanih dveh organizacij koroških Slovencev.

Zavedamo se, da to naše politično gledanje marsikomu ni prav in da je v napotje predvsem tistim, ki so skoraj stoletje izkoriščali naše ljudstvo za svoje reakcionarne politične koncepte, pa tudi tistim, ki bi ob nezaupanju avstrijskega delovnega ljudstva do njih, ki so ga sami zakrivali, radi s pomočjo naših ljudi prišli spet vsaj do neke veljave v deželi. Ne enim in ne drugim ne moremo pomagati, marveč je naša pot pravilna in je ni treba spreminjati, spreminjati tudi ne zaradi gotovih brez dvoma nesocialističnih in ne-

demokracijskih nacionalističnih pojavov v zvezi z volitvami županov tudi s strani Socialistične stranke. Teh pojavov nikakor ne odobravamo, pač pa smo mnenja, da imajo najmanj povoda kritizirati tisti, ki so itak vedno trdili, da socialisti niso nič boljši od njihovih meščanskih prijateljev. Ali ta glasna kritika morda ni le prav potrdilo tega, da je v socialističnih delavskih vrstah le več razumevanja tudi za naše narodne težnje kakor v meščanskem taboru s Cerkvijo vred? Zakaj sicer to razočaranje ob teh brez dvoma neopra-

vičljivih pojavih! OVP lahko vsepovsod voli in dela z vso ostrino proti zavednim slovenskim skupinam in je za vse glasne kritike v redu, socialisti, ki jih itak že od vsega početka ne marajo, pa ne smejo napraviti nikjer napake. Cerkve lahko pošlje v čisto slovensko župnijo nemškega in nam sovražnega duhovnika, ki celo slovenskemu kanoniku prepove slovensko pridigo, in je škof v redu in pravičen, vsak spodrseljaj na socialistični strani pa je za glasne kričaje že kar atentat na naše ljudstvo.

Položaj ocenjujemo stvarno in trezno

Mi zadnjih dogodkov nikakor ne odobravamo, a smo si ohranili razsodnosti dovolj, da tudi te brez dvoma obsojanja vredne pojave ocenjujemo stvarno in brez histerije. To tem laže, ker si sami nimamo očitati, da smo na kakršen koli način prispevali k tem pojavom, marveč smo se obratno le trudili, da bi jih preprečili. Kaj

so storili tisti, ki danes tako kričijo? Morda bi bilo bolje, da si sprašajo tudi svojo vest, ali niso prav oni pomagali k tem dogodkom. Ali ni pozval Naš tednik-Kronika v zadnji številki pred volitvami slovenske volivce na Bistriči v Rožu, da naj vsi volijo Arbeitsgemeinschaft z majorjem Tschernitzem — članom »odbora odloč-

nežev« proti našemu ljudstvu na čelu? In kako se je glasil zadnji predvolilni uvodnik v Našem tedniku? Res ne razumemo zaradi tega njihove nestvarne polemike v zadnji številki niti ne sedanjega njihovega vika in krika. »Enotnost« pa si prav prepričitev ponovne izvolitve Mirka Kumara za župana na Blatu lahko zabeleži kot prvi uspeh svojih nejasnih zvez.

Nas vsekakor tudi ti pojavi niso omajali v našem socialističnem prepričanju, ker nikdar nismo zapirali oči tudi ne pred šibkostmi socialistične stranke, ki ima prav v pogledu na vprašanje narodnosti že iz preteklosti nejasne poglede. Trdno pa smo prepričani, da imamo zastopavljeni koroški Slovenci kljub temu več skupnega z avstrijskim delavskim gibanjem kakor s stranko, v kateri imajo v našem vprašanju glavno besedo ljudje kot dr. Wolfgang Mayrhofer, dr. Valentin Einspieler, dr. Weissmann in drugi.

Vse pa kaže, da je močni krik zaradi zadnjih spodrseljajev socialistične stranke zato tako močan, da bi prezrli dejavnost teh in njim sorodnih nacionalistov proti našim upravičenim narodnostnim zahtevam. Da bi omajali naše stvarne, dobro utemeljene predloge, ki smo jih predali predsedniku parlamenta dr. Hurdusu, se poslužujejo vseh zavijanj in podtikanj, kakor da se sklicujemo baje ozemeljske zahteve Jugoslavije leta 1945 da so naši predlogi tudi drugače izizvalni, ker govorimo o izselitvi, da ne moremo navesti niti ene same grožnje, ki bi ustrahovala naše ljudi in je v tej zvezi Volkszeitung celo zaskrbljena, da slabo ocenjujemo moralne kvalitete našega ljudstva. To je le nekaj cvetk iz polemike proti našim stvarnim predlogom.

Potrebna je še večja strnitev za doseg naših pravic

Dr. Franci Zwitter je v nadaljevanju poročila o ukrepih za uresničenje člena 7 ugotovil, da prav ta polemika kaže, da nacionalističnim krogom stvarni predlogi koroških Slovencev nikakor ne grejo v račun. (Tu sem spada tudi ustrežljiva pomoč bivšega tajnika Narodnega sveta koroških Slovencev v Volkszeitung z dne 19. 3. 1958 — opom. ured.). Zato je treba pričakovati še in še skupne podvige nemških nacionalistov vseh barv proti našim zahtevam. Obratno pa je zato potrebno tudi na naši strani še naprej sodelovanje in naj nas taki pojavi, kakor smo jih doživeli v zadnjih dneh, ne razdružujejo, marveč še bolj strnejo v skupnih naporih za doseg cilja — pravic, ki nam grejo po Državni pogodbi. Potem nas niti taki pojavi kot volitev župana na Blatu niti grožnje ministra Grafa niti hujskaški napadi, kakor na Blatu, ne bodo mogli ukloniti.

Prav tako moramo tudi še naprej ostati najtesneje povezani z gradiščanskimi Hrvati, za katere kakor za nas velja člen 7 Državne pogodbe. Lanski medsebojni obiski so nas še bolj zbližali, ko smo v igri in pesmi videli in čutili sorodnost.

Če si ogledamo položaj, lahko ugotovimo, da ob 20. obletnici vkorakanja Hitlerjevih čet nas nikakor ni treba biti strah. Uporno smo premagali nam namenjeno smrt v najtežjih časih in si priborili pravice, ki jih vsebuje člen 7. Kakor tedaj se tudi danes odločno postavimo za to, kar nam gre. Gre za najosnovnejše narodnostne pravice, ki so mnogo manjše kakor tiste, ki jih terja naša država za svojo manjšino v Italiji. Za nas in za Južne Tirolce mora veljati isto človečansko načelo: Tudi manjšina ima pravico do lastnega kulturnega in gospodarskega življenja in do polne enakopravnosti z večinskimi narodom.

ZVEZA SLOVENSKIH ZADRUG V CELOVCU

registrirana zadruga z omejenim jamstvom

Celovec, Pavličeva ulica 7

telefon 21-29

VABILO

na občni zbor

Zveze slovenskih zadrug v Celovcu

registrirane zadruge z omejenim jamstvom

Ki bo v torek, dne 25. marca 1958 ob 9. uri v dvorani Delavske zbornice, Celovec, Kolodvorska cesta.

Dnevni red je razviden iz posebnih vabil, ki so jih prejele posamezne v Zvezo včlanjene zadruge.

dr. Franc Petek, l. r.
predsednik nadzornega odbora

Florijan Lapuš, l. r.
predsednik upravnega odbora

Mar jih strašijo tudi lastne sence?

Ni naša navada, da odgovarjamo tedniku »svobodnjakov« Kärntner Nachrichten, čeprav posveča nam in našemu ljudstvu izredno pozornost, ki se ji pri porazno nizkih odstotkih koroških Slovencev, kakor jih stalno navaja, naravnost čudimo. Čemu toliko strahu pred našo peščico, gospodje? Morda smemo smatrati to kot dokaz, da niti sami ne verujete v resnico uradnih številk?

Iz hvaležnosti za pozornost posebnega uvodnika v številki 10 z dne 7. marca 1958 bomo tokrat izjemoma odgovorili. Predvsem že iz razloga, ker nam je skromni »Dr. M.« pismeno potrdil, da vsako število našega tiska prečita.

»Dr. M.« in njegovi prijatelji se bojijo naše težnje, biti most med narodom sosedoma, med Avstrijo in Jugoslavijo. Trdi, da si funkcijo posrednika prisvajamo neupravičeno, ker ne svojim koroškim slovenskim rojakom ne skupinam jugoslovanskih državljanov ne razkažemo lepote Dunaja, Salzburga in Innsbrucka niti velikih avstrijskih industrijskih središč Donawitz, Linz, Ybbs-Persenburg itd. Vse, kar počenjamo, so baje enosmerne turneje naših pevcev v Slovenijo in združnikov v Jugoslavijo. Iz Jugoslavije je opazila »javnost« samo obisk bivšega jugoslovanskega generalnega konzula in skupine članov jugoslovanske vlade, ki je veljal vojvodskemu prestolu pri Gospej Sveti...

Meditacijo »Dr. M.« o načelni možnosti sosedskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo raje sploh ne omenjamo, ker je v dobi vsestranskih naporov za odpravo železne zavese in nasprotij med Vzhodom in Zahodom le preveč zakotna, da bi naše bralce mučili s takšno »sodobno« filozofijo. Za nas je dokaz, da gospod »Dr. M.« res spi in je zaspal več, kakor samo razvoj sosedskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo.

Vsakdo na Koroškem, če ni slep in gluha, danes ve, da je bila prav Slovenska prosvetna zveza prva, ki je kljub svoji gmotni revščini organizirala prvo in naslednja gostovanja Opere in Drame Slovenskega narodnega gledališča iz Ljubljane v celovškem gledališču; da so na našo pobudo prišli slovenski pevski umetniki v celovški radio; da je na naše povabilo prišel prvič v Celovec veliki plesni orkester radia Ljubljana pod vodstvom Bojana Adamiča, ki od te dobe ponovno navdušuje občinstvo Gradca, Dunaja in velikih nemških mest; da so bili naši gostje prvi slovenski slikarji, ki so razstavljali v celovškem Domu umetnosti, da pa jim je od tiste dobe sledila plodovita in razveseljiva vrsta razstav koroških umetnikov v Ljubljani in slovenskih umetnikov v Celovcu; da so režiserja dr. Kreft in profesor Debevec ter dirigent dr. Švara pri-

šli v goste k celovškemu gledališču, ko so že bili spoznali kulturni interes ob gostovanjih na povabilo SPZ; da niti ne govorimo o »Gorenjskem kvartetu« bratov Avsenikov, v katerih melodije se je že ob prvem gostovanju po naših vaseh zaljubila vsa Koroška in jih danes igrajo na plošče in v radiu v vsaki gostilni — da, celo v »Alpenländische Weisen« in koroških domovinskih oddajah.

»Dr. M.« očitno spada tudi preveč med staro šaro, da bi opazil nečesteta športna srečanja nogometašev, smučarjev, plavalcev, veslačev, hokejistov in drugih. Ni mu pojm Planica in ne dirke motoristov na Ljubelju, pa čeprav često zmagujejo na njih baš naši avstrijski športniki! Zabubal se je svet šovinističnega ščuvanja in česar tam ne rabi — tega ne opazi in zanj ter njegov krog tega ni.

Ponosni smo in z vsemi poštenimi Korošci in Avstrijci srečni, da je resnica drugačna tudi na gospodarskem področju: V resnici namreč prav na našo pobudo prihajajo živinorejski strokovnjaki na živinske dražbe v Št. Vid ob Glini, na Štajersko, v Salzburg in Tirol. V Prijedoru v Bosni sestavljajo na Dunaju specializirani delavci v Avstriji kupljene dele tovarnjakov znamke »Saurer«, v Kopru je nastala velika nova tovarna, ki montira iz-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Mar jih strašijo tudi lastne sence?

(Nadaljevanje s 1. strani)

delke avstrijske tovarne »Puch« v motor- na kolesa, za katera je v Avstriji še komaj, v Jugoslaviji pa še za dolga leta povpraševanje. Jemo jugoslovanske sardine in češnje, predelujemo od tam uvoženi baker in dragocene surovine v avstrijskih industrijskih obratih, ki po vrsti štejejo Jugoslavijo med stalne odjemalce svojih izdelkov. »Dr. M.« pa vidi samo nevarno propagando!

In koliko prihaja slovenskih in jugoslovanskih strokovnjakov, posameznikov in ekskurzij na ogled in razgovore z avstrijskimi strokovnimi tovariši: od živinorej- skih strokovnjakov in gozdarjev, inženir-jev in tehnikov vseh vrst, študentov-praktikantov pa do univerzitetnih profesorjev arheologije.

Mislimo, da tudi nikdar v zgodovini niso stiki med našim slovenskim ljudstvom na Koroškem in nemškimi sosedi tako vsestranski in živahni, kakor v naši dobi: Ne sramujemo se nemščine, čeprav smo v njenem znamenju in ob reskih zvokih tega jezika doživljali največje grozote svoje zgodovine, čeprav smo v nemškem jeziku poslušali svojo smrtno obsodbo... Mi nismo uprizarjali štrajkov proti nemščini v naših šolah.

Našo mladino vodimo na ogled nemških kmetij in ustanov. Naši zadržniki so bili na ekskurzijah na Nižjem Avstrijskem, na Štajerskem, na Dunajskih velesejnih, na Predarlskem in v Švici. Da, celo Južno Tirolsko smo že obiskali in občudovali velike pridobitve nemške manjšine v Italiji po letu 1945. Naša Kmetijska šola je obiskala veliko oktobrsko razstavo v Münchenu pravtako, kakor naša mladina brate Hrvat v glavnem mestu Avstrije in na Gradiščanskem. Na tej šoli so učili in predavali poznani nemški strokovnjaki, ki so jih poslušali tudi naši kmetje v tečajih Slovenske kmečke zveze po vaseh. Naša mladina sodeluje v mladinskem sosvetu koroške deželne vlade. S prostovoljnim delom je pomagala po plazovih prizadetemu Heiligenblutu. Ves naš, čeprav strahotno maloštevilni inteligenčni naraščaj se šola na koroških šolah in visokih šolah Avstrije. Kie, za hudiča, vidite zapiranje v svoj krog? Ne koroški Slovenci, marveč južnotirolski Nemec dr. Magnago je označil program, ki se glasi: »Južna Tirolska ne rabi enakih pravic, marveč rabi posebne pravice. Samo ločitev narodnostnih skupin jamči obstoj nemške manjšine. To velja za društva pravtako kakor za šolo in zakone.« (19. septembra 1957 v Brixenu).

In ni v sramoto Jugoslavije in Sloven- cev, niti v našo, če botrujemo po najbolj- ših možnostih tudi izmenjavi mladine — pa čeprav se zamenja mesec bivanja v vili ob morju za enako število dni na zgor- njekoroški kmetiji: Gre za priučenje jezi- ka in za medsebojno spoznavanje. Kdor zna ceniti njihovo vrednost, rad žrtvuje!

Manj je v čast Avstrije, da moramo ob tej priliki našeti vrsto pojavov, ki so da- leč od težnje po razkazovanju lepote in pridobitev naše države obiskovalcem iz Ju- goslavije: Vedno spet se dogaja, da avstrijski generalni konzulat v Zagrebu odreja prosilcem izstavitev viz, da jih ši- kanira z nerazumljivim zavlačenjem iz- stavitve, zaradi česar so že odpadla kul- turna gostovanja in športne prireditve. Slabo znamenje za našo državo, ako vidi v gostovanju Gorenjskega kvarteta, pa če- prav na Južnem Koroškem — nevarnost! V drugih državah podeljujejo štipendije za šolanje tujcev — pri nas je študent ali praktikant iz Jugoslavije nevarnost za ob- stoj države. Zakaj sicer celo v ustanovnem dekretu nove gimnazije v Celovcu takšna izrecna določba? Zakaj izključitev deset- letnih otrok zaradi te določbe iz te šole?

Ali se ne zdi smešno tudi Vam, g. »Dr. M.«, da se bojite Vi in Vaši somišlje- niki ljudskošolske dece, ki je prišla zad- nja leta v zamenjavo za letovanje avstrij- skih otrok ob Jadranu na naša koroška jezera? Gledali smo avstrijsko zastavo v koloniji ob morju in nihče se ni spotikal ali zgražal, še manj bal! Zakaj se bojite Vi? Ali je tako trhla Vaša vera v trdnost države, njene družbene ureditve in enot- nosti — da Vas straši vse, tudi lastne sence?

Slabo ste izbirali tudi argumente in do-

kazila za upravičenost svojih očitkov in strahov, doktore: Mi smo res za skupno, državno, javno, dvojezično šolo. Tudi v srednji šoli ki je prostovoljna. Vi in Vaš krog nas hoče siliti v »rezervat« in osa- melost. Naše zadruge so, kakor povsod v svetu, organizacije samopomoči malih eksis- tenc. Ponosni smo, da so bili naši očetje prvi v Avstriji, ki so si ustanovili kot pre- prosti kmetje že leta 1872 svojo Hranil- nico v Št. Jakobu v Rožu. In blagovna za- druga v Sinči vasi je bila pravtako prva tovrstna zadruga ustanova na Koroškem, kakor je s ponosom nosila svoj naslov »Prva koroška mlekarica zadruga« naših kmetov v Ziljski Bistrici. Šele delo nem- škega nacionalizma je, da je vsaki naši ustanovi postavil nasproti od močnih vi- rov podprto nemško postojanko. Iz tega dela, gospod »Dr. M.« izvira razko- nost naših vasi — celo do požarne brambel! A bodite potoženi, ni tako hudo: Ob res- ničnem požaru vsi pozabijo tujo komando in navlako. Klic »Gori!« združuje še danes vse v stari domači zavesti vaške skupno- sti, ki je močnejša, kot vse umetno raz- kosavanje.

Tako se je izkazalo pri Južni Tirolski in ni drugače pri nas. Smo posebnost. Smo celota. Vemo, da je proti Vaši in Vaših prijateljev želji in načrtom, če pravi južnotirolski poslanec dr. Toni Ebner: »Formula, kakor je sedaj splošno v nava- di za zavarovanje popolne enakosti in enakopravnosti državljanov« v ustavah, je fraza. V resnici ni v politiki večje krivi- ce, kakor je ta, da se neenako enači. Na- mesto formalne enakopravnosti, proglasit- ve istovetnosti v državi vodilnega naroda in nacionalne manjšine, mora biti uveljav-ljena stvarna enakopravnost s priznanjem pravice narodnostne skupine do samobit- ne eksistence v krajeno omejenem in za- varovanem naseljenem območju, da se more tam narodnost razvijati v popolni svobodi in lastni zakonitosti. Zavarova- nje nedotakljivosti območja naselitve je predpogoj in edino jamstvo za obstoj vsake narodnostne skupine. Zavarova- nje nedotakljivosti območja naselitve je edino tudi dokaz, da država svojih narodnih manjšin noče prisvojiti in iztrebiti. Demokra- tične svoboščine, pouk v materinščini, go- spodarsko blagostanje, formalna enako- pravnost vseh državljanov niti avtonomna samouprava trajno ne zadostujejo, ako ob- močje naselitve ni zavarovano proti dru- govodnemu doseljivanju (Unterwande- rung), ki s časom razvrednosti vse ostale pravice.«

To je zares trda sodba Vaših računskih operacij o številu koroških Slovencev, ki ne izvirajo iz zlagane »tisočletne jezikov- ne mešanice« južne Koroške, marveč so pristen sad narodnostnega programa »ti- sočletnega carstva« za naše ozemlje. Zgo- dovina in razvoj gresta drugo pot — mi- mo Vas in proti Vam. Kajti dr. Toni Ebner pravi: »Narodnostne skupine bodo tvorile most razumevanja od države do države in od naroda do naroda, čim bo njihov na- rodnostni obstoj v vsakem pogledu zava- rovan!«

Avstrijska potniška letala bodo začela obratovati

Avstrijska letalska družba »Austrian Airlines« (AUA) sedaj poseduje štiri pot- niška letala tipa »Vickers-Turboprop«. Prvo potniško letalo bo začelo obratovati 31. marca in sicer na progi Dunaj — Lon- don in nazaj. Letalo bo zapustilo Dunaj vedno ob 8.30 uri ter se še isti dan vrnilo iz Londona. V poletnih mesecih bodo za- čela obratovati avstrijska letala tudi na progah Dunaj — Zürich; Dunaj — Frank- furt — Hamburg in Dunaj — Pariz. Pred- videna pa sta še dva direktna kurza Du- naj — Rim in Dunaj — Varšava.

Za pojačanje trgovine z Daljnim vzhodom

Ob priložnosti zunanjetrgovinskega za- sedanja komisij za Daljni Vzhod in Avstra- lijo so se na Dunaju mudili tudi vodje zunanjih uradov zvezne trgovinske zbor- nice. V razgovoru s trgovinskim mini- strom dr. Bockom, kateremu so na drob- no poročali o daljnovzhodnih gospodar- skih razmerah, so razpravljali o izgle- dih in možnostih pojačane blagovne izmenja-

Letala dosežejo največjo brzino 450 km na uro ter je v njih prostora za 48 pot- nikov. Letala bodo povprečno 6000 do 8000 metrov visoko, možno pa je, da pre- letijo razdaljo 2300 km brez vmesnega pristanka. Z vzpostavitvijo potniškega pro- meta AUA pa še zdaleka ni zadostno po- skrbljeno za vse potrebe letalskega potni- škega prometa v Evropi, ki stalno narašča. Letni prirastek letalskega potniškega pro- meta v Evropi namreč znaša 15 odstotkov, v Avstriji pa celo nekaj več.

ve s temi deželami. Ugotavljali so, da bi se trgovina z državami Daljnega Vzhoda in z Avstralijo lahko bistveno razširila. Naraščajoča industrializacija in dviganje življenjske ravni v teh pokrajinah nudi pomembne možnosti za izvoz avstrijskega blaga. Poleg povpraševanja po investicijskih dobrinah je posebno zanimanje za avstrijske potrošniške izdelke, ki so na dobrem glasu.

PO ŠIRNEM SVETU

Rabat. — Maroška vlada v posebni noti izraža pripravljenost, da začne s francosko vlado pogajanja za določitev koledarja za umik 12.000 francoskih vo- jakov iz osmih oporišč na maroškem ozemlju. Maroška zahteva se nanaša tu- di na štiri letalska oporišča, ki jih je Francija že v času vojne dala na raz- polago ZDA. V Rabatu trdijo, da bodo zahtevali, da tudi Španija umakne 6000 vojakov z maroškega ozemlja, ki je pod špansko upravo.

Kiöbenhavn. — Predsednik danske vlade Hansen je uspešno posredoval v pogajanjih med delodajalci in sindika- tom ne kvalificiranih delavcev, ki so tra- jala že nekaj tednov. Pri teh pogajanjih je bilo treba določiti minimum mezde v višini 200 kron mesečno.

Washington. — Ameriški demokrati- ski senator John Sparkman je po radiu iz- javil, da bi bil obisk prvega sekretarja CK KP Sovjetske zveze Nikite Hruščeva v Washingtonu zelo koristen za obe strani. Pred nedavnim je Hruščev v ne- kem svojem govoru izrazil pripravlje- nost, da bi obiskal ZDA. Demokratiški senator je dodal, da ne bi bilo pametno, da se zanimanje za obisk Hruščeva ra- zume kot znamenje, da se bo borba med Vzhodom in Zahodom takoj rešila na prijateljski način.

New Delhi. — »Times of India« piše o vedno večji aktivnosti holandskih voj- nih ladij proti indonezijskemu civilne- mu ladijevju. Holandske ladje so doslej zaplenile na odprtem morju že več in- dijskih ladij in jih odvlekle v pristaniš- ča na Novi Gvineji.

Tunis. — Tuniški tednik »Action« pi- še v zvezi z anglo-ameriškim posredo- vanjem med Tunizijo in Francijo, da ZDA niso branila načela, temveč svoje interese. List piše, da ameriški posredo- valec Murphy ni prišel, da bi pomagal Tunisu, neki mali državi, da bi dosegla svoje pravice, temveč da bi pojasnil, kako ima Francija pravice v Afriki, Tu- nису, Alžiru in Maroku in da je potreb- no te pravice upoštevati v interesu Za- hoda.

Düsseldorf. — Porurskemu industrijs- kemu središču groze stavke, ker so bi- la prekinjena pogajanja med delodajal- ci in sindikati. Sindikati zahtevajo po- višanje mezd za 10 odstotkov za približ- no 200.000 delavcev.

Wiesbaden. — Poveljstvo ameriškega letalstva v Wiesbadenu je sporočilo, da ameriška letala, ki lete nad Zahodno Nemčijo ne nosijo s seboj jedrskih bomb.

Johannesburg. — Vlada južnoafriške unije je prepovedala Nacionalni kong- res, največjo politično stranko v de- želi. Kongres se namreč zavzema za združitev Afričanov in za gospodarsko in politično enakopravnost belcev in črncev. V ta namen je policija že zased- la vse prostore in sedeže stranke.

Rim. — Med razpravo o zakonskem načrtu, ki predvideva pravno priznanje udeležencev italijanskega odporiškega gibanja med drugo svetovno vojno in borcev proti fašizmu, so se fizično spoprijeli komunistični in socialistični poslanci na eni ter neofašistični poslan- ci na drugi strani. Neofašistični poslan- ci so proti priznanju protifašističnih borcev.

Atene. — Ministrstvo za notranje za- deve je pogojno izpustilo na svobodo tretjino političnih obsojencev komuni- stov, ki so bili od konca državljanske vojne v koncentracijskem taborišču na otoku Agios Evstratios. V taborišču je ostalo še 300 obsojencev v glavnem vo- dičnih kadrov grške KP. Parlamentarna komisija, ki je lani obiskala taborišče, je ugotovila, da je zdravstveno stanje obsojencev zelo slabo. Število težko bol- nih je bilo okoli 90 %.

Djakarta. — Padalci indonezijske voj- ske so zavzeli petrolejsko središče v mestu Rumbaj na Sumatri. To središče je last ameriške petrolejske družbe »Caltex«. Posebno pozornost posvečajo v Indoneziji letalom, ki mečejo uporni- kom prožje. Letala so neznane indenti- tete. O tem, čigave proizvodnje je orož- je, ki ga uporniki v osrednji Sumatri sprejemajo, indonezijske oblasti molčijo.

GOSPODARSKI DROBIŽ

Konjunktura v tekstilni industriji upada

Izgleda, da je dosežanje konjunktura v tekstilni industriji že prese- gla svoj višek ter začela narahlo upadati. To predvsem drži za pro- dukcijo volnenih izdelkov, ki je zla- sti že lani začela upadati. Po dose- danjih podatkih se je produkcija volnenih tkanin leta 1957 zmanjšala za sedem procentov na 9,73 milijo- nov kvadratnih metrov v primerja- vi z letom 1956. Še močnejše se je zmanjšal izvoz avstrijskih volnenih tkanin, in sicer kar za 16 odstotkov. Vrednost izvoženih volnenih tkanin je znašala 63,6 milijonov šilingov. Tem nasproti pa stoji uvoz tekstil- nih surovin za 250 milijonov šilin- gov, kar je v primerjavi z letom 1956 naraščanje za 14 odstotkov.

Velika sovjetska naročila v Londonu

Predsednik sovjetske centrale za zunanjo trgovino Wlas Klenčov je pretekli petek po večdnevem biva- nju v Veliki Britaniji zapustil Lon- don. Klenčov je vodil v Angliji trgo- vinska pogajanja ter za Sovjetsko zvezo naročil v Angliji stroje za to- varno avtomobilskih plaščev, ki bo imela letno kapaciteto 250.000 garni- tur plaščev za težka in lahka vozila. Sovjetsko naročilo, ki je eno naj- večjih, kar jih je kdaj koli naročila SZ v Veliki Britaniji, znaša približ- no okoli 15 milijonov funtov, to je okoli 1 milijarda in 11 milijonov šilingov.

Proizvodnja zlata v svetu

Sovjetska proizvodnja zlata je la- ni prvič dosegla proizvodnjo zlata v Južnoafriški uniji. In sicer so v ZSSR lani prvič pridobili 17 milijo- nov unc — 480 ton — zlata. Tako je prišlo lani na SZ 37 odstotkov svetovne proizvodnje zlata, na Juž- noafriško unijo prav tako 37 odstot- kov, na vse ostale države sveta pa je odpadlo ostalih 26 odstotkov ce- lokupne svetovne proizvodnje zlata.

Tehnične naprave ogrožajo švicarske gozdove

Zaradi velikih in številnih tehnič- nih naprav, žičnic, postaj, hotelov, vzpenjač, smučarskih presek in raz- nih dvigal so višinski gozdovi v Švici zelo prizadeti. Gozdarski stro- kovnjaki menijo, da je višinski gozd ne le dobitnik, temveč tudi eden glavnih činiteljev pri zaščiti pokra- jine, razen tega je mikaven in ustvar- ja zdravilno klimo. Prav zaradi te- ga bodo odslej bolj skopo in pre- udarno odločali, kadar bodo izdali koncesije za ustanovitev novih tu- rističnih objektov.

Pomladna številka „Mladega roda“

»Pomlad je zopet tu!« — temu vzkliku veselja in radosti je posvečen dober del najnovejše številke »Mladega roda« za meseca marec in april. Snežni mož se poslaavlja, Vigred, Kraljična vesna je prišla, Dva metuljčka se pogovarjata, tako in podobno se glasijo naslovi pesmic in spisov, ki opisujejo najlepši čas v letu — pomlad, ko zasneženo ravan in neizprosni mraz zamenjajo zelene tratice, kjer cvetejo rožice in prepevajo številne ptičice. Zima — simbol umiranja, je premagana in napočil je čas umirajočih brstenja, cvetenja, mladega življenja, mladega in cvetočega, kakor je mlado in cvetoče življenje otroka.

Pa tudi drugih pesmic, pravljic in pristrčnih spisov prinaša »Mladi rod« kar cel koš, toliko jih je, da bo dovolj za vsakega in vsak okus nešteti mladih čitateljev širom južne Koroške. Pa saj tudi vsi tako radi segajo po svojem listu, v katerem najdejo toliko lepega in poučnega, da jim bo marsikaj koristilo pri izobrazbi v šoli, kjer si s prisvajanjem znanja kujejo najboljše orožje za poznejši življenjski boj. Tudi mnogo starih znancev najdemo v tej številki, saj so na primer Anica Černejeva, Josip Stritar, France Bevk, Venčeslav Winkler, Leopold Suhadolčan, Ela Peroci in mnogi mnogi drugi postali že veliki prijatelji šolske mladine, za katero tako pridno pišejo in pesnikujejo.

Nekoliko v zgodovino nas povedejo spisi o uprizarjanju pasijonskih iger na Kostanjah, o Lambergarjih in Ravbarjih (po

narodnih pesmih) ter o starih Babiloncih. Pouku iz živnega sveta pa so namenjeni sestavki »Česa se lahko naučimo v konjskem hlevu«, »Vажnost lesa v gospodarstvu« in »Kako se rastlina razvija iz semena«. Posebno razveseljivo pa je dejstvo, da postaja rubrika mladinskih dopisov od številke do številke bogatejša in je stric Tonej kar v zadregi, komu bi odgovoril na pristrčno pisemce, katerih je že toliko, da ne more dohajati z odgovori. Pa nič ne de, gotovo je on ravno zaradi tega tako vesel, ko vidi, kako živo so mladi bralci povezani s svojim listom, o katerem ocena: Jaz ljubim »Mladi rod«, je prav lep in zato ga rada berem, ni osamljena, marveč je to mnenje mnogih, premnogih šolarjev pa tudi starejših bralcev, ki vedno že tež-

ko čakajo, da bo izšla prihodnja številka. Taka pohvala ravno iz ust mlade deklice pa je hkrati tudi najlepše priznanje vsem tistim, ki list urejajo, zanj pišejo in rišejo slike, priznanje, ki jim je v zadoščenje, da opravljajo koristno in hvaležno delo, za katero se jim bo mlada generacija najboljše oddolžila s tem, da se bo poleg vsega drugega koristnega znanja naučila tudi ljubiti materin jezik ter spoštovati jezik svojega soseda.

In še to: »Mladi rod« ne bi bil list šolske mladine, če ne bi prinašal tudi kopico lepih slik. Tega pravila se izdajatelj vedno dosledno drži, zato so tudi v tej številki mnogi sestavki pestro ilustrirani, dočim naslovno stran krasi slika dvojjezične ljudske šole na Kostanjah nad Vrbo.

Univerza v Jeni je praznovala 400-letnico

Že druga univerza v Zahodni Nemčiji je slavila 400-letnico svojega delovanja. Univerza v Jeni je bila ustanovljena 2. februarja 1558, a jenska Akademija že 1548 leta. Svoj najvišji vzpon je jenska univerza doživela v obdobju Goetheja in tako imenovane weimarske klasike. Od leta 1789 do 1799 je bil tu izredni profesor zgodovine slavni pesnik Schiller. Tudi po Goethejevi smrti je ta univerza uživala mednarodni sloves. Danes se ta univerza imenuje po slavnem pesniku Friedrichu Schillerju.

Jugoslovanske pripovedke v ZDA

Pri newyorški založbi »Oxford University Press« je izšla knjiga jugoslovanskih ljudskih pripovedk. Knjiga vsebuje 29 pripovedk na 250 straneh. Ta knjiga je prav tako v prevodu Nade Črčija-Prodanovič že lani izšla v Veliki Britaniji.

Uspešni pevci mnogo zaslužijo

Znano je, da slavni pevci in umetniki mnogo zaslužijo in razkošno živijo. Tako je na primer med najbogatejšimi italijanskimi pevci prav gotovo Claudio Villa, ki dobi za vsak koncert 350.000 lir. Takoj za njim pa je na lestvici Gino Lattilla, kateremu plačajo za enovečerni koncert 250.000 lir. Nekoliko ceneje zapojejo Nilla Pizzi, Liciano Taioli in ostali prvaki italijanske lahke glasbe.

Najboljši italijanski pevci zaslužijo mesečno približno milijon lir. Za njihovo petje jim najmanj plača radio, televizija plača več, največ pa zaslužijo za petje na koncertih, festivalih in pri filmu.

Pevce Claudio Villa si je v desetih letih pridobil s petjem toliko premoženja, da danes spada med velike bogataše. V Rimu poseduje veliko palačo, razen tega ima svoje filmsko podjetje in je lastnik osebnega letala. Pred desetimi leti je pevec bil še brez lastnega premoženja in je raznašal kruh. Posedoval pa je lep in prijeten glas, ki sicer ni bil izšolan, a vendar mu je pomagal do takih uspehov.

Delovne akcije mladine v filmu in časopisu

Ker se bo 1. aprila začela gradnja avtoceste Ljubljana-Zagreb, so prve mladinske brigade že odšle na teren, kjer bodo pripravile stanovanja in druge potrebščine za mlade graditelje. O odhodu teh prvih brigad so posneli kratek film z naslovom »Prva izmena«. Pripravljajo pa še nadalj-

nji film, ki bo prikazoval delo jugoslovanske mladine za izgradnjo domovine.

Mladi graditelji avtoceste pa bodo imeli tudi svoj časopis, ki se bo imenoval »Mladost na avtocesti«. Izhajal bo enkrat tedensko na šestnajstih straneh malega formata ter bo objavljajal reportaže, informacije in slike o življenju in uspehih brigad na gradnji ceste.

Gledališče v Sovjetski zvezi

Za gledališko umetnost vlada v Sovjetski zvezi silno zanimanje in sovjetske oblasti se tudi trudijo, da omogočijo ljudstvu obisk gledališč ter tako odpirajo pot do umetnosti. Nova gledališča nastajajo v delavskih centrih in v mestih. Tako je sedaj v gradnji več gledaliških poslopij v 24 sovjetskih mestih. Do konca sedanje petletke nameravajo poleg tega zgraditi še dodatno 12 novih gledaliških poslopij. Za delavce na naftinih poljih pri Černikov-

sku gradijo gledališko dvorano z 800 sedeži in cirkus za 2000 ljudi. Razen tega gradijo nova gledališča tudi v številnih drugih mestih, kjer se industrija močno razvija in je dosti delavstva, ki si v prostem času želi tudi gledaliških predstav. Taki ukrepi v Sovjetski zvezi so vsekakor hvalevredni, ker s tem, da se ljudem omogoči dostop v gledališča, se širi njih obzorje, poleg tega pa se s tem plemeniti tudi človekov duh.

V Sovjetski zvezi je lani prisostvovalo gledališkim predstavam skupno 76 milijonov gledalcev. Trenutno je na sovjetskem ozemlju 512 gledališč, leta 1914 pa jih je bilo samo 177, kar je za tako veliko državo bilo vsekakor pomanjkljivo. Z izgradnjo novih gledališč pa se bo stanje še znatno izboljšalo.

700 let stari rokopisi

Poleg raznih zanimivosti na svetovni razstavi v Bruslju bodo prav gotovo vzbujali veliko pozornost 7000 let stari rokopisi, ki jih je dovolil Izrael, da jih razstavijo na tej razstavi. Rokopise so našli v bližini Tel Aviva. Po približnih ocenah je starost teh rokopisov okoli 7000 let. Rokopise so našli v neki votlini, kjer so našli poleg njih tudi nekaj glinastih posod.

MED NOVIMI KNJIGAMI

NAŠE ŽITNE IN KROMPIRJEVE SORTE je skupni naslov knjige, v katere prvem delu opisuje prof. inž. Franc Mikuš posamezne žitne sorte in njih vzdrževanje, v drugem delu pa inž. Tilka Krivic različne sorte krompirja. Knjiga je namenjena predvsem pridelovalcem teh dveh v našem kmetijstvu tako pomembnih rastlin, hkrati pa tudi učencem kmetijskih šol. V njej bodo našli vse potrebne podatke o tem, kako žitne in krompirjeve sorte spoznamo in kako jih ohranjamo rodovitne in sortno čiste. Knjiga, ki obsega 216 strani in je opremljena s številnimi ilustracijami, je izšla pri Kmečki knjigi v Ljubljani.

MATI Maksima Gorkega je roman, ki je bil preveden v številne jezike in je dosegel visoke naklade, katere pa so bile v kratkem razprodane. Tudi v slovenščino je bilo to njegovo delo (poleg mnogih drugih) prevedeno že večkrat pred vojno, po vojni pa je izšla zdaj tretja izdaja pri Mladinski knjigi v knjižnici Kondor. Gorkejev roman »Mati« je eno največjih del v obrambo človečanstva in si je pisatelj z njim priboril častno mesto v svetovni književnosti.

STOLETJE KIRURGOV je naslovlil Jür-

gen Thorwald svojo knjigo, ki jo lahko imenujemo zgodovino zdravnikov-operaterjev. Na podlagi zapiskov dr. Hartmanna je avtor knjige opisal vse stopnje razvoja in napredka v kirurgiji. Knjiga se odlikuje z nepristranskim slikanjem slabosti v človeški naravi, ki so včasih iz borca za napredek napravile nazadnjaškega zaviralca. Njena posebna odlika pa je v tem, da je kljub številnim podatkom in obilni dokumentaciji pisana bolj napeto od mnogih detektivskih ali pustolovskih romanov. V slovenskem prevodu Silvestra Škerla je izšla pri Državni založbi Slovenije.

IZPOVEDI PUSTOLOVCA FELIKSA KRULLA. To je naslov imenitno napisanega romana slavnega nemškega pisatelja Thomasa Manna o pustolovcu in domišljavcu, ki vara vso okolico s svojimi ugaljenimi navadami in samozavestnim nastopom. Kakor je bil Thomas Mann pobornik demokratičnih idej in je moral leta 1933 emigrirati v Ameriko, tako so tudi njegova dela izraz čistega človečanstva. Prejel je tudi Nobelovo nagrado za literaturo. Navedeno knjigo je izdala Cankarjeva založba v Ljubljani.

Vse slovenske knjige lahko naročite v knjigarni »Naša knjiga« v Celovcu, Wulfengasse 15.

Dr. MIRT ZWITTER

Južna Tirolska — manjšinski problem Nemcev

(Ob desetletnici Italijansko-avstrijskega sporazuma v Parizu)

Zakonodajna in upravna polnomočja naj bi prešla v celoti na avtonomna področja, centralni državni oblasti naj bi pripadale samo zadeve državne ustave, odnosi med državo in cerkvijo, zunanja politika, narodna obramba, monetarne zadeve⁸⁵⁾ in zadeve zasebnega in kazenskega prava (celo teh z izjemami). Posameznim narodnostnim skupinam naj bi bil kulturni razvoj zajamčen, predvsem z možnostjo ugovora proti zakonom ter možnostjo pritožbe na posebno ustavno sodišče, pristojno samo za oba avtonomna področja. Vojaški rok se naj odsluži samo na ozemlju področij. Aktivno in pasivno volilno pravico naj bi uživali samo na ozemlju področja rojeni in bivaajoči ali vsaj 10 let tam stanujoči. Avtonomno področje naj je primerno udeleženo na razdelitvi davkov, to delitev naj določa komisija države in področja, v kateri sta oba dela enako zastopana. Končno naj bi imelo področje Južne Tirolske celo pravi-

co udeležbe na izdelavi pogodb z Avstrijo, predvidenih v Pariškem sporazumu z dne 5. septembra 1946.

Pričakovati, da bi italijanska vlada pristala na takšen obseg in vsebino avtonomije, zahteva doberne samozvesti, ki je Nemcem očitno ni manjkalo. Vendar tudi Italjanom ta lastnost ni tuja, čeprav imajo več smisla za izrazito realno politiko. Zato je smisel predlog SVP za avtonomijo prav malo vpliva na ukrepe rimske vlade.

Dne 1. novembra 1947 je objavila predlog za avtonomijo po vladi imenovana »Komisija sedmih«⁸⁶⁾. Ta je predvideval že od začetka načrtovano skupno avtonomno področje »Trentino — Alto Adige« s pokrajinama Trident in Bozen, ki jima gre pristojnost za razna vprašanja narodnostnega in kulturnega značaja. Za načrtom je stal sam De Gasperi.

SVP je v celoti in z vso ostrino zavrnila tudi ta predlog. Južni Tirolci so dolžili

avstrijskega zunanjega ministra dr. Gruberja prodaje njihovih pravic De Gasperiju ter zahtevali njegova pojasnila. Pismo predsednika stranke z dne 16. decembra 1947 De Gasperiju vsebuje poleg najostrejšega protesta tudi grožnjo, da bodo Južni Tirolci v slučaju potrebe svoje pravice »z vsemi sredstvi« znali braniti. In res so takoj sledile hrupne demonstracije in nasilni pohod nad bozenske državne urade. Tudi Innsbruck je spet podprl brate na jugu in pritiskal na tedaj še previdno dunajsko vlado. Uspeh pa je bil v dejstvu, da je predlog že konec decembra šel pred Ustavni odbor rimskega parlamenta. Uspešna je bila tudi zahteva SVP, da pristojni pododbor sprejme in posluša zastopnike manjšine k vprašanju avtonomnega statuta. Dne 10. januarja 1948 so bili za pogajanje sprejeti štirje zastopniki SVP, dne 13. januarja 1948 zastopnik Socialdemokratske stranke Južne Tirolske. Predlogi in ugovori Južnih Tirolcev so bili v precejšnji meri upoštevani.⁸⁷⁾ Že 31. januarja 1948 je rimski parlament avtonomni statut sklenil z 283 proti 78 glasovom kot ustavni zakon št. 5 z dne 26. februarja 1948. Po objavi v urad-

nem listu⁸⁸⁾ je stopil »Posebni statut za Avtonomno področje Trentino — Alto Adige« dne 14. marca 1948 v veljavo. Od te dobe je minilo sedaj deset let.

Paralelno z avstrijsko politiko je tudi SVP prva leta gledala v »Posebnem statutu za avtonomno področje Trentino — Alto Adige« lep uspeh na poti zavarovanja pravic in obstoja nemške manjšine Južne Tirolske. Strnjena disciplina in enotna nastojenost njenih vrst je k temu omogočala nemale uspehe nasproti strankarsko in svetovno-nazorno razbitim Italijanom v pokrajini ter v avtonomnem področju. Pri volitvah v rimski državni parlament dne 18. aprila 1948 je dosegla SVP v pokrajini 108.000 glasov, italijanske stranke skupaj pa na istem ozemlju 64.000. Tako je dobila v rimski parlament 3 poslanca ter v senat dva zastopnika.⁸⁹⁾ Italijani pokrajine imajo v parlamentu samo enega izvoljenega poslanca, medtem ko jim drugoga dodelijo z odstopom mandata. V senatu niso zastopani.

(Nadaljevanje sledi)

⁸⁵⁾ Pripomba: Gazz. Uffic. z dne 13. marca 1948.

⁸⁷⁾ Pripomba: Glej tozadevno poročilo dr. F. Volggarja v »Dolmiten« z dne 23. januarja 1948!

⁸⁹⁾ Pripomba: Senat je druga zbornica italijanskega parlamenta.

⁸⁶⁾ Pripomba: To je zadeve skupnega denarja.

Zaključek kuharskega tečaja na Obirskem

»Kratko pred koncem tečaja je zapadel nov sneg in bile smo v velikih skrbeh, kako bo z udeležbo na zaključni prireditvi,« je povedala brhka napovedovalka, ko je v imenu učiteljice in tečajnic pozdravljala zbrane goste, ki so se zadnje nedelje udeležili zaključka kuharskega tečaja na Obirskem. Toda skrbi mladih deklet so bile odveč, kajti dvorana pri Kovaču je bila res mnogo premajhna, da bi našli prostora vsi, ki so prišli na razstavo in prireditev. Človeka je kar skrbelo, da bo množica ljudi s silo razmaknila stene in tako napravila prostora tudi tistim, ki so še vedno prihajali posamič in v celih skupinah, toda dvorana ni bila samo polna, marveč dobesedno natrpana starih, mlajših in tudi zelo mladih Obirčanov ter njihovih sosedov. Da, tudi to je bilo prijetno gledati, kako številno je bila zastopana najmlajša generacija, kako je družbica dečkov in deklic pred prireditvijo veselo čebljala v domačem narečju, potem pa se kar z odprtimi ustmi zazrla na improvizirani oder, kjer se je odvijal pester spored.

Po šesttedenskem tečaju, ki ga je z vso spretnostjo vodila daleč po naših krajih znana gospodinjska učiteljica Francka Moharjeva, so obirska dekleta pripravila bogato in skrbno urejeno razstavo najrazličnejšega peciva, ki je bilo tako zapeljivo, da je bil pretežni del okusnih proizvodov kuharske umetnosti razprodan že pred pričetkom kulturne prireditve. Da pa so si dekleta osvojila mnogo koristnega znanja tudi v pripravi drugih jedil, so melodično povedala v nastopni pesmi, v kateri kuharica mlada kuha prav rada. Lahko smo prepričani, da obirska dekleta, ki so obiskovala ta tečaj, pri izbiri ženin ne bodo imela težav, čeprav (ali pa prav zaradi tega!) gre ljubezen tudi skozi želodec, kakor so za zaključek prireditve nazorno demonstrirale v prisrčnem prizorčku.

In še nekaj besed o kulturni prireditvi posebej. Obljubo napovedovalke, da so pripravile tudi izbor duhovne hrane, so tečajnice v polni meri izpolnile, celo še več: pošteno so jo začinile z razigranim humorjem ter tako poskrbele, da občinstvu res ni bilo dolgčas. Pesem, ples in igra so bili povezani v pester spored, in je zgovorno pričal o tem, da mlade kuharce ne znajo spretno vrteti le kuharico, marveč so dobro izurjene tudi v prosvetni dejavnosti. Treba je priznati, da so med njimi naravni talenti, ki bi se jih izplačalo gojiti in dalje razvijati s čim bolj pogostim kulturnim delom, da bi dekleta lahko izkoristila vse svoje sposobnosti.

Libuče

Veliko zanimanje je vladalo v libuški občini za izid volitve župana, ki je bila v petek preteklega tedna. Sicer so seje občinskega odbora javne, toda nikoli še ni bilo toliko občanov navzočih, kakor ob tej priložnosti. K zapisreki novega odbora, ki jo je izvedel okrajni glavar dr. Wagner, so tokrat prvič poklicali tudi namestnike izvoljenih odbornikov. Prišlo pa je tudi mnogo drugih ljudi, da so prisostvovali temu, lahko bi rekel svečanemu aktu. Med drugimi je tudi zgornjelibuški nadučitelj privedel k sebi nekaj učencev nadaljevalne šole, da so videli, kako poteka takšen občinski dogodek. Brez dvoma je to primeren način uvajanja mladih ljudi v javno življenje in je učitelj tudi dejal, da ni izključeno, da bo kdaj postal župan kateri izmed teh učencev. Pozneje seveda, v nekaterih letih, toda ne bo treba predolgo čakati, saj je tudi mož, ki ga je libuška občina postavila na svoje čelo, še zelo mlad, pravijo, da je star 28 let. Po končani legislativni dobi, ki je po šestih letih, bodo morda tudi kateri izmed teh priraslih postali odborniki ter sodelovali o poznejšem županu, ali pa spet potrdili sedanjega, če se bo obnesel, česar se nadejamo in kakor upravičeno pričakujemo.

Uspeh volitev je bil za županskega kandidata iz socialistične stranke g. postajenačelnika Kristana nedvoumen. Od enajstih odbornikov, kolikor jih šteje naša občina, jih je zanje glasovalo 9, in sicer sedem glasov SPO-odbornikov in dva glasova Kmečke in delavske zveze, dotim sta oba OVP-odbornika oddala prazne glasovnice. Za prvega občinskega svetovalca so izvolili Antona Primoschitzza, za drugega pa Pavla Wretschka, oba izmed SPO-odbornikov.

Le ob takih sposobnostih pa je bilo tudi mogoče premostiti silne težave, ki jih je povzročalo pomanjkanje primernih odrskih pripomočkov. Zato zaslužijo toliko večje priznanje tako tečajnice, pa tudi njihov prosvetni vodja nadučitelj Polanšek, ki jih je vabil za res posrečeni nastop in jim posebej za to prireditev napisal pesmico o mladi kuharici ter prizorček »Ljubezen gre tudi skozi želodec«, katerega so uprizorile poleg veseloigre »Nevesta iz Amerike«.

Ker se je napovedovalka za zaključek prireditve z obžalovanjem oprostila, da je tokratni spored izčrpan, čeprav bi dekleta mnoge obiskovalce še celo noč rada zabavala s petjem in igranjem, so tečajnicam priskočili na pomoč pevci domačega moškega zbora in tako je lepa slovenska pesem še dolgo odmevala po Kovačevi gostilni. Pa saj se občinstvu tudi nič

Ob volitvi županov na Blatu in drugje

Upravičeno se je splošno pričakovalo, da bo postal na Blatu župan spet Mirko Kumer, p. d. Črčej kot nosilec liste Skupna lista kmetov in delavcev, ki je pri volitvah dobila največ glasov in od zadnjih volitev narasla za 100 glasov, da ni veliko manjkalo do absolutne večine. Brez dvoma največje priznanje in najlepši dokaz velikega zaupanja blaških občanov do župana Črčaja. Po demokratičnih pravilih bi torej najmočnejša stranka morala dobiti župana.

Samo da ne bi postal kot zaveden Slovenec znani Črčej župan, je OVP ponudila svojo pomoč pri izvolitvi župana socialističnemu kandidatu in njegovi stranki, ki je to pomoč tudi sprejela. Tako je bil na Blatu izvoljen kandidat socialistične stranke g. Krof, od katerega pričakujemo, da se bo zavedal, da je plodno delo po naših krajih mogoče le v mirnem sožitju in strpnih odnosih.

Sicer ne bi nič rekli proti takemu združenju, saj je primer, da je v neki občini postal s pomočjo OVP župan edini FPO-jevski odbornik, toda v tem primeru smo globoko razočarani, ker tu ni šlo za takšno volilno borbo med velikimi strankami namreč za očiten skupen afront proti zavednemu koroškemu Slovincu. Razočarani smo nad tem nedemokratičnim pojavom tem bolj, ker to ni edini primer, marveč je bilo podobno v Globasnici in v Slovenjem Plajberku, in ne nazadnje tudi v Svetni vesi.

Ko je bivši župan g. Ostermann končal svoj poslovilni govor in je spregovoril tudi okrajni glavar dr. Wagner, ki je med drugim orisal zasluge starega župana in povedal nekaj vzpodbudnih napotil novemu županu, se je k besedi oglašil novi župan. Zahvalil se je za zaupanje in predvsem naglasil, da bo v svoji funkciji kot župan deloval v občini nepristransko, nadstrankarsko in brez razlike za vse enako ne glede na katero koli prepričanje.

Programatične besede novega župana so bile lepe, smiselne ter vzpodbudne in ne dvomimo, da so bile iskrene ter jim bodo v tem pravcu sledila tudi dejanja.

Škofiče

Tragična smrt je v minulem tednu dohitela 56-letnega čevljarja Franca Perdacherja. Blizu polnoči se je vračal s tovarišem iz gostilne. Med potjo sta se ločila in šla vsak na svojo stran. Perdacher je imel nesrečo. Verjetno je na poledeneli cesti izpodrsnil in padel v strugo ob cesti, kjer je s hrptom obležal v vodi. Šele zjutraj ga je našel stanovalec bližnje hiše in ga potegnil iz struge. Nemudoma so poklicali zdravnika, ki pa je mogel ugotoviti samo še smrt, ki je nastopila zaradi zmrznjenosti. Noč je bila izredno mrzla in je temperatura padla do 18 stopinj pod ničlo.

Globasnica

V sredo minulega tedna je v Seifritzovem stanovanjskem poslopju izbruhnil požar. Ogenj je uničil del ostrešja, na sredo pa je prispela v najkrajšem času na kraj požara domača požarna bramba ter se je gasilec s pomočjo drugih domačinov posrečilo, da so preprečili razširitev ognja. S hitro akcijo in naporom so zažgani še večjo škodo, čeprav cenijo že nastalo škodo na okoli 40.000 šilingov.

ni mudilo domov; ljudje so se zavedali, da je treba priložnost izkoristiti, ker so takega kulturnega užitka deležni le bolj poredko.

Prekrasna sončna nedelja na visokem obirskem bo ostala vsakomur v lepem spominu in vrlim Obirčanom ter vsem ostalim, ki so kljub snegu v izredno lepem številu obiskali prireditev, bi želeli le to, da bi se večkrat lahko povsedevali v tako prijetni družbi. Njihova jasno izpričana želja po kulturnih užitkih pa narekuje prosvetnim delavcem hvaležno nalogo, da poskrbijo za redno in čim bolj pogosto prosvetno dejavnost.

Slovenska prosvetna zveza, ki je priredila tečaj na Obirskem, je tečajnicam ob tej priložnosti podarila zbirke leposlovnih in strokovnih knjig, ki bodo mladim dekletom nudile mnogo lepega užitka in tudi koristnih naukov.

Brez dvoma je bila pri OVP tu direktna od zgoraj, ker ni mogla preboleti dejstva, da so slovenski odborniki preprečili imenovanje obrambnega ministra Grafa za častnega občana na Blatu, in ji je bilo trn v peti tudi plodno sodelovanje med socialističnimi odborniki in odborniki Skupne liste kmetov in delavcev pod županstvom Črčaja. Sedaj je dosegla svoj cilj: težko bo doseči spet sodelovanje med Skupno listo kmetov in delavcev in socialističnimi odborniki in koristilo bo to samo njej — mimo njenega prvenstvenega cilja: v našem ljudstvu omajati socialistično gledanje in ga spet upreči v svoj nazadnjaški voz! Zato smo upravičeno razočarani nad nesocialističnimi pojavi v socialističnih vrstah samih ob volitvi županov in še prav posebno ob dogodkih na Blatu. Prvi znaki OVP-jevskega cilja so že tukaj: mimo je mirno sožitje na Blatu in napadi nahujskanih pretepačev na naše ljudi je samo logična posledica te zgrešene politike. Upamo, da se bo socialistično vodstvo čimprej zavedlo, da je to napačna pot in da ne zadostujejo le lepe besede o pomiritvi in potrebni nacionalni strpnosti zgoraj, marveč da je ta načela treba izvajati dosledno tudi spodaj. Sleherno popuščanje centralnim in krajevnim šovinističnim elementom v lastnih vrstah ne moti le, marveč preprečuje skupno prizadevanje socialističnih in naprednih ljudi obeh narodov za omajanje pozicij socializmu sovražnih sil in za strpno sožitje obeh narodov v deželi.

Glinje

Pred štirinajstimi dnevi smo pokopali Šimena Fritza, p. d. Kramarja. Zapustil nas je v 78. letu svoje starosti. Z njim je odšel od nas sosed in vaščan, ki smo ga vsi spoštovali in radi imeli. Rastel je v času pred prvo svetovno vojno, ko je vsaj navidezno vladal v svetu globok mir. V takem vzdušju se je razvil v značajnega moža, ki tudi pozneje ni klonil pod nobenimi okoliščinami. V svojem zasebnem življenju je bil vzoren gospodar, marljiv in skrben kmet, ki pa ni skrbel edinole za svoje lastno gospodarstvo in družino, temveč je bil vedno pripravljen pomagati in koristiti tudi bližnji okolici.

Pokojni Šimen Fritz je bil na primer tudi mnoga leta odbornik Hranilnice in posojilnice ter je v tej funkciji mnogo storil za blaginjo svojega rojstnega kraja. Zadrugištvo je pospeševal, ker ga je smatral za važno in pomembno hrbtenico gospodarske krepitve ter napredka in kot ustanovo za miselno neodvisnost malih eksistenc v medsebojni samopomoči.

Plemenit značaj, kot je pokojni vedno bil, se je odražal tudi v tem, da je z velikim veseljem in predanostjo prepeval ter nad petdeset let dvigal srca z našo pesmijo v družbi in cerkvi. Nobeno čudo ni, da je izredno številna množica prisostvovala pogrebnim svečanostim dragega pokojnika. Mnogo ljudi je umrlemu Šimeni Fritzu izkazalo zadnjo čast in spoštovanje, kar je kot mož in človek zaslužil. V lepih tolažilnih besedah je domači g. župnik očrtal zgledni značaj pokojnika.

Pokojnemu Šimeni Fritzu bomo ohranili v našem kraju trajen, lep in blag spomin. Žalujemo družini pa izrekamo naše globoko in iskreno sožalje!

PRIREĐITVE

VABILO

Učenci kmetijske šole v Podravljah in tečajnice gospodinjskega tečaja v Celovcu ter njihovi učitelji

vabijo na

zaključno prireditev

ki bo v nedeljo, dne 30. marca 1958 s pričetkom ob 13.15 uri v gostilni Maček v Podravljah.

Pester spored prireditve bo nudil priliko, da sami sodite o koristnosti šolanja naše kmečke mladine.

Veselilo nas bo, ako si boste ogledali ob tej priliki tudi sodobno preurejeni hlev šolske kmetije v Podravljah.

V Bilčovsu spet lepa društvena prireditev

Minulo nedeljo so nam naši marljivi prosvetaši spet postregli z lepo prireditvijo. Lahko rečemo, da zares marljivi, saj se je po božiču že tretjič dvignil zastor na odru Slovenskega prosvetnega društva »Bilka« v napolnjeni dvorani pri Miklavžu. Spet je zavalovila v dvorano naša vedno lepa slovenska pesem, gledali in poslušali smo dobro podano igro, navduševali pa so nas posebej te melodije našega mladega tamburaškega zbora, ki jih že zelo spretno izvajlja svojim instrumentom.

To pot smo sledili zabavni igri »Trije tički«. Po minulem razburkanem in resnem delu ter pripravah za občinske volitve nam je kar prav prišlo veselo razvedrilo, ki so nam ga posredovali igralci s svojo izvrstno podano veseloigro. Sproščeno smo se zabavali in se iz srca nasmejali. Za uvod pa smo uživali lepo petje, ki je kipelo iz grl kvinteta našega pevskega zbora.

Po igri so nastopili mladi tamburaši ter nam zaigrali vrsto lepih komadov. Občudovali smo kvaliteto višino tamburaškega zbora, če upoštevamo, da je bil ustanovljen šele pred tremi meseci. Brez dvoma je moral zborovodja Folti Kapus vložiti mnogo truda za doseg tako lepega uspeha, nedvomno pa imajo tudi fantje veselje s tamburanjem. Tamburaški zbor je nastopil že dvakrat in je napredek vedno vidnejši. Zborovodji in tamburašem velja vse priznanje, ker tudi v nedeljo smo bili deležni zares prijetnega melodičnega užitka, ki ga nam je posredoval mladi godalni zbor.

Uspela nedeljska prireditev v Bilčovsu naj bo tudi društvom v drugih krajih znova vzpodbuda za večjo dejavnost na prosvetnem področju in pri zbiranju mladine. Z vztrajnim, marljivim in zavestnim delom je mogoče veliko doseči in ustvarjati, za kar nam je lahko zgled prav Bilčovs. Prizadevajmo si posebno letos, da vsepovsod poživimo prosvetno dejavnost, letos, ko obhajamo petdesetletnico obstoja osrednje kulturne organizacije koroških Slovencev Slovenske prosvetne zveze. S pogumnim in marljivim delom se oddolžimo svojim osivelim in umrlim prednikom, ki so pred mnogimi leti v požrtvovalnem delu orali ledino po naših vaseh in sejali kleno zrnje ljudske prosvete, ki so z izobrazbo utirali pot našemu ljudstvu k napredku in sposobnosti sprejemanja kulturnih užtkov.

Naročnikom Slovenskega vestnika

Po preteku četrta leta smo današnji številki spet priložili poštne položnice. Cenjene naročnike prosimo, naj s položnico prenašajo naročnino. Tistim naročnikom, ki imajo naročnino v redu poravnano priporočamo, da jo nakažejo v naprej, one pa, ki so s plačilom v zastanku pa prosimo, da poravnajo tudi zaostanek. Kdor naročnino plačuje v malih obrokih sprti in redno, lažje zadosti svoji obveznosti napram listu.

Uprava

KOLENDAR

Petek, 21. marec: Benedikt
Sobota, 22. marec: Nikolaj
Nedelja, 23. marec: Oton
Ponedeljek, 24. marec: Gabriel
Torek, 25. marec: Mar. ozn.
Sreda, 26. marec: Emanuel
Četrtek, 27. marec: Rupert

Kako sta se jazbec in palček odpravljala na sprehod

Prišel je nekoč palček do jazbine in potrkal:

»Pojdi z menoj, ljubi moj, greva na sprehod. Poldne je, sonce sije prelepo. Šla bi, veš, ob potoku gledat jerebiko; pravijo, da ima nove, rdeče korale. Pridi, jazbeček.«

»Kaj še,« godrnja jazbec, »le kdo bi hodil o belem dnevu na sprehod! Saj sem šele o svitu prišel z lova, naspiti se mo-

ram, kakor se spodobi. Posnažil in pospravil sem si luknjo, zdaj pa z užitkom ležem spat.«

Če si tak, pa bodi — kakor jazbec, ki venomer tiči v luknji,« pravi palček, »če ne pa ne.«

In šel sem na sprehod.

Jazbec pa se je v jazbini naspal, nalezal, nasedel, in ko je temna noč poku-

kala v njegovo luknjo, je bil šele pri volji, da bi šel na sprehod. Potrka tedaj na drevo pri veveričini duplinici in vabi palčka:

»Pojdi, mali moj, greva na sprehod; zvezde že mežikajo in temna nočka blodi po gozdu. Pridi!«

»Kaj še,« zagodrnja palček ves zaspan. »Kdo bi se potikal po gozdu v temni noči! Sai sem se sprehajal čez dan, gledal sem, kako raste jerebika, duhal sem vresje in zlato brezovo listje. Zdaj pa bi spal.«

»No, če ne, pa ne,« se je razjezil jazbec.

In je odšel za temno nočko daleč po gozdu.

Ker, veste, kakor je komu všeč: eni si za spanje izberejo dan, drugi pa noč.

Vrana in rak

Leti vrana nad jezerom. Gleda — rak leze v vodi. Vrana nadenj — čop! Nato sede na drevo in se pripravljajo, da ga bo pojedla.

Rak čuti, da je izgubljen in pravi:

»Ah, vrana, vrana! Poznal sem tvoje ga očeta in mater — krasne ptice so bile to!«

»Uhu!« reče vrana in ne odpre ust.

»Tudi tvoje brate in sestre sem poznal — tudi to so bile posebne ptice.«

»Uhu!« pravi ponovno vrana.

»Vendar se s tabo ne morejo primerjati. Na svetu ni pametnejše ptice od tebe.«

»Aha!« se zasmee vrana, odpre usta in spusti raka v vodo.

Prav na to je pa rak čakal.

Merjasec in pitanec

Merjasec je zapustil goste hrastove in bukove gozdove in šel pogledat po deželi, da bi spoznal tudi drugačne kraje.

Kmalu je prišel k osamljeni kmetiji, kjer je opazil v hlevu mladega pitanega prašiča in se tam trenutek ustavil.

Ko je pitanec zagledal divjega sorodnika, se je razveselil njegovega obiska.

»Pozdravljen,« je zaklical veselo, »pozdravljen, dragi brat. Od kod pa prihajaš? To je nenavaden, nepričakovan obisk!«

»Hodim po deželi, da bi spoznal svoje krotke sorodnike in njihovo življenje,« je odgovoril merjasec.

»Prav si storil! Kolikokrat sem si tako mislil in se čudil, da se tistega pustega gozdnega življenja ne naveličaš. Povej mi, kaj imaš od tega? Videti si kot hrt, in preden si najdeš kak grenek želod ali pa neznan žir, se naletiš, da si ves zdelan. Pusti tisto bedno življenje in se rajši preseli k meni. Tu je dovolj prostora tudi zate. Ne bo ti treba skrbeti za toploto, hrane pa imamo toliko, da mi še ostaja. Pri tem pa se navaljam in naspim po mili volji. Verjemi, da take udobnosti še nisi doživel, če boš pa ostal še nadalje v tistih puščavah, jih tudi nikdar ne boš doživel. Torej, ne premišluj dolgo in odpri vrata ter pridi noter!«

»Hvala ti, dragi brat, hvala ti iz srca,« je odgovoril divji tovariš. »Res je, da nisem rejen in da se mi v gozdu ne godi tako dobro kot tebi, ki imaš največjo udobnost, ker zate skrbi vestna gospodinja. Pa vendar nočem biti na tvojem mestu za nobeno ceno. Jaz živim v svobodi, ti si pa suženj. Kar si ulovim, kar si izgrebem in najdem, to mi prija, zadostuje mi pa tudi za preživljanje. Ti pa moraš čakati in se zadovoljiti s tistim, kar ti da gospodinja. Dá ti le tisto, po čemer se naglo rediš, da bi te kmalu lahko zaklali in uživali nad tvojim mesom in drobovino. Si cer bi zate, dragi prijatelj, ne skrbeli s tako prizadevnostjo.«

»Glejmo nevoščljivca!« je rekel pitanec. »Še rad bi prišel k nam, če bi te le pustili! Poznamo take nevoščljivce!«

»Dragi brat, še enkrat najlepša hvala za povabilo,« je odgovoril divjak, »lahko bi se mi zgodilo, da bi prišel nenadoma pod nož! Svoboda je zlata, pa naj je še tako mršava!«

In divjak jo je popihal v gozd.

Komaj je izginil, že je prišel gospodar z mesarjem, ki sta potegnili pitanca iz hleva in ga zaklala.

SREČA

Na naši kašči je bilo šest kolovratov še iz tistih sivih dni, ko je živel in predla mati mojega očeta. Vsako nedeljo smo se otroci iz sosesčine zbrali in se razrasli v generale. Tam smo uprizarjali velike bitke. Mahali smo s sabljami in vrteli kolovrate, ki so bili naši topovi. V eni teh bitk sta se v višku sovražnosti dva topa preveč približala, zadela sta drug ob drugega, in stari, črvivi kolesi sta se raztreščili. Kos oboda mi je z vso silo priletel v čelo, da mi je desno oko na mah zakrila velika podplutba. Zakričal sem in planil po stopnicah. Pritekla je mati in, ko je videla razdejanje in kri na mojem obra-

zu, presenetljivo kriknila. Pograbila me je in odvedla k žlebu, kjer mi je skrbno izprala obraz. Ko je videla, da je oko zdravo, je sklenila roke in veselo kliknila:

»Kakšna sreča, lahko bi bil pri priči oslepel!«

Prišle so sosedje, opletale z rokami in jezikom ter dokazovale, da me je res doletela velika sreča. Vse popoldne sem ležal za hlevom in razmišljal o sreči, ki me je še čakala. Zvečer sem bil tehu.

Drugi dan je mama pekla kruh in, ko je belila peč, so v njej zgoreli vsi stari kolovrati — vsi naši topovi.

C. Kosmač

Izgubljena hiša

Nekoč je živel fantič, ki se je zgubil v gozdu. Ko je zaman taval levo in desno, je sedel na mah in jokal tako mlo, da so mu debele solze kapljale na mrzla tla. Takega so našle tri mlade, dobre vile.

»Kaj ti je? Odkod prihajaš? Zakaj jočeš?« so ga spraševale. Toda deček je zajokal še glasneje in iz sebe spravil samo nekaj besed: »Ne najdem več svojega doma.« »Svojega doma, svoje hišice?« je dejala prva vila.

»Me ti jo bomo pomagale najti.«

»Je lepa? je vprašala druga vila.

»Da, lepa je,« je odgovoril otročiček in si z ročico brisal solze.

»Je velika? je vprašala tretja vila.

»Mhm, velika je in vrt ima,« je odvrnil deček.

»Jaz že vem, kje,« je dejala prva vila.

»Pojdimo.« Vzele so dečka s seboj in ga skrbno peljale za roko. Tako so hitele, da se je dečku zdelo, da letijo. V nekaj minutah so se ustavile pred lepo in veliko hišo, pred katero je bil prelep vrt.

»Je ta?« je vprašala prva vila.

»Ne, ni,« je odkimal deček in začel spet jokati.

»Je morda večja?« je vprašala druga vila.

»Ne, manjša je,« je odvrnil deček.

»Je lepa?« je nadaljevala druga vila.

»Da, zelo lepa,« je zatrjeval deček.

»Torej pojdemo! je vzkliknila druga vila. »Že vem, kam se moramo peljati.«

In spet so hiteli, dokler niso obstali pred ljubko rdečo hišico, vso v cvetju. Toda deček je tudi tokrat odkimal z glavico in začel neutolažljivo jokati.

Vile so se spogledale. Bile so obupane. Tedaj pa se je tretja nečesa domislila in rekla: »Pustita, da jaz uredim stvar.«

Ostali dve sta ji molče sledili. Tretja vila je urnih nog ponesla dečka pred majhno hišico, ki je stala na robu gozda in je bila res bolj revna in ne preveč lepa. »Ta je!« je zaklical deček in od veselja plosknil z rokami, nato pa ves vesel stekel v hišico, ne da bi se zahvalil dobrotnicam.

(Italijanska pravljica)

DUŠAN MEVLJA:

Hrček

V svoji topli luknjici

hrček brez skrbi smrči.

Huda, mrzla zima

strička ne zanima.

Vse poletje je garal,

žita toliko nabral,

da vso dolgo zimo

in še nekaj mimo,

zadovoljno bo prespal.

Hrček res ni trček,

to je moder smrček,

ki je že od nekdaj znal!

V svoji luknjici zdaj spi,

starki zimi se reži.

»Postopači in lenuhi,

ščipljejo naj vas trebuhi!

Vse poletje ste prespali,

v zimi boste gladovali.

Jaz požvižgam se na glad,

Saj sem vedno delal rad.

Le kdor dela na prebitek,

si zaslužil je počitek.«

V svoji topli luknjici

hrček brez skrbi smrči.

Zunaj veter mlo joče,

hrčku je v kožuščku vroče.

F. S. FINZGAR

POD SVOBODNIM SONCEM

DRUGA KNJIGA POVEST DAVNIH DEDOV

63

»Ne vprašam za plačilo, prejasna, sprejeti moraš! To je ukana, moja ukana, da sem dragel do tebe. Cirilo vprašaj! Stvar je draga, zelo draga, toda za Epafrodita je to smet, ki jo vrže v morje, da podraži ribice.«

»Torej bo moral plačati on? Težko zame!«

»Njegova volja, prejasna, njegova sveta volja! Prišel je Numida, prinesel pismo iz Aten in govoril besede: — Nesi, Spiridion, to pismo v Toper k Ireni! Čuvaj ga, kakor čuvaš sebe smrti in pogubljenja. Ne boj se strokov! Funti staterov so prah, pena, samo pismo izroči! In narokvica je ukana, je pena na poti do cilja. Za teden dni se zopet oglašim pri tebi in sprejem morda odgovor.«

»O predobri Epafroditi! Pridi! Toda varuj se izdajalcev!«

»Teofil mu ni bil izdajalec nikoli! Poslej sem namreč Teofil, bogoljubljen trgovec iz Soluna — mojega pravega imena ne izgovarjaj, prejasna, niti v sanjah — in

kakor nekdaj na dvoru služim zvesto Epafroditu.«

Tedaj se je Irena domislila mošnjice zlatnikov, ki jih je poslal Azbad s pismom. Segla je po njej na belo mizico in jih izročila evnuhu.

»Plačati ne morem, pa vzemi to, kar imam!«

Spiridion je sprejel kleče mošnjico, poljubil Ireni roko in odšel za Cirilo iz hiše.

Ko je bil že na ulici, je skrbno potehtal mošnjček. Njegov spačeni obraz je obli-lá čudovita sladkost.

»Na Merkurja, ta teža diši po zlatnikih! O, o, Teofil, modro trguješ!«

Ko se je suznja vrnila do Irene, je slo-nela ta na mizici in gledala na pečate Epafroditovega pisma.

»Gospodarica!«

Cirila se je stisnila k njenim nogam in z zvestimi očmi motrila Ireno.

»Zakaj je žalostna moja prejasna? Obiskal te je Krist s svojo ljubeznijo, a radosti ni na tvojem licu?«

»Cirila, ti ne veš, kaj se je zgodilo, ko si bila odsotna. Poglej in preberi!«

Pokazala je s prstom na tla, kjer je bilo poteptano Azbadovo pismo. Suznja je se-gla po njem in naglo brala.

»Ne zaupaj, prejasna! Azbad je slepar!«

»In stric Rustik?«

»Stric Rustik — je ponovila suznja.

»On gori za Bizanc. Če me odpošlje na

dvor? O, Cirila, kako strašna bo osveta despojnol!«

»Ne boj se, prejasna! Krist, Vsevladar, te je otel iz Bizanca, otme te iz Topera, ako Azbad ne laže. Toda on laže. Nastavil ti je zanko. Stric te ljubi in te ne izroči dvoru.«

»Da bi mogla verjeti tvoji sodbi! Moje srce slutí grozot!«

Cirila je sklenila roke k molitvi. V njenih žarečih očeh je kipelo od svetega upanja. S skrivnostnim glasom je začela izre-kati bralje obljube pravičnikom, kakor jih je božja pravljica: »Kdor prebiva pod varstvom Najvišjega, ga bo obdal s ščitom. Izpeljal ga bo iz zanke, ki so mu jo nastavili. Nepoškodovan pojde preko ba-ziliskov in njegova peta bo poteptala leva in drakona.«

Irena se je dotaknila prvega pečata na pismu. Počil je vosek, dotaknila se je drugega, svileni vrvca je zdrsnila s perga-menta, prsti so se ji tresli, vsa duša ji je obvisela na lepih črkah, katere je pisala spretna trgovčeva roka.

Suznja je utihnila; gibale so se samo ustnice v molitvi, njeni pogledi so s strahom in upanjem viseli na očeh gospodari-ce, ki je pričela brati.

»Prejasna dvorjanica,

ljubljená hčerka Irena!

Umrl sem, utonil v toperskih vodah s svojo najboljšo ljubljeno, prekrasno ja-drnico. Na dnu morja mi stavi ona na-

grobnik, in jaz šepetam nanj napis: Epafroditus in pace et in Christo. V miru počivaj trgovec Epafroditi! Živi pa naj oče Irene in Iztoka! Umrl sem Bizancu, umrl dvoru, da živim samo tebi in tvojemu vrle-mu junaku, kateremu dolgujem življenje. Ko bi njega ne bilo, bi bile moje kosti že davno sprnele pod mrzlim Hemom. Irena, hčerka moja — tako te bom poslej nazival —, obilno me je blagoslovil Bog in jaz mu bom hvaležen s tem, da ščitim tiste, ka-tere preganja peklenški zmaj na bizantin-skem tronu. Sprejel sem boj; izvojujem ga do konca.

O, koliko solza sem videl v provincah, kjer izžema despotova roka živo kri iz te-les ubogih podanikov! Po zidu cerkve sve-te Sofije se cede krvave srage narodov, iz biserov se blestijo solze. Božja Modrost se ne veseli darov, ki se jih drži kri ubo-gih. Prišli bodo veki in gledali bodo groz-no prekletstvo nad stavbo, katero zida oholost sebi, ne Bogu. Večja bo sramota hiše božje, kakor je bila sramota jeru-zalemskega templja.

V duhu te gledam, ko bereš te vrste, kako ti drhti nežno telo v trepetu in gro-zi. Ne boj se! Krog mene ni izdajalcev. Glasno lahko preklinjajo v Atenah moji prijatelji Bizanc — naše kletve ne segajo preko morja do Propontide. Tudi pričujo-če pismo izročim v varstvo zvestega Nu-mide, ki si da prej iztrgati živo srce iz prsi, kakor bi dovolil nepoklicanemu pogled v

Osemdešet ali sto dvajset kilogramov težke pitance

Iz primerjav štetja živine po posameznih predelih naše države sklepamo, da se je število prašičev v zadnjih 100 letih podvojilo, v gotovih predelih pa celo potrojilo. Istočasno lahko zabeležimo, da je v tem razdobju prišlo tudi do sprememb v zahtevah konzumenta po vrsti in kvaliteti mesa.

Čeprav statistična primerjava ne pokaže bistvenih sprememb v količini potrošnje prašičjega mesa v naši državi, moramo le upoštevati, da konzument kljub cenejši govedini in zboljšanju njene kvalitete vsled naglejšega priraščanja in pitanja še vedno najbolj drži na meso in mesne izdelke od prašičev. Prav tako tudi ne smemo prezreti dejstva, da današnji konzument odklanja mastno prašičje meso, ki ga dajejo prašiči z več kot 100 kg teže. To velja tako za prašičje meso za hitro pečenje, kakor tudi za prekajeno meso ali slanino. Današnjemu konzumu najbolj odgovarjajoče meso tako za pečenje kakor tudi kot slanina dajejo prašiči med 75 in 90 kg žive teže.

Pri naglem pitanju prašiči ne smejo dobiti niti preveč škrobnate krme, ki žene na mast, niti ne preveč beljakovinske, ki povzroča neješčnost. Strokovnjaki menijo, da je najboljprimeren razmerje med beljakovinami in škrobno vrednostjo pri tem pitanju, če pride v krmni mešanici na kg beljakovin 5,8 do 7,5 kg škrobne vrednosti. V začetku pitanja naj bo to razmerje ožje (1:5,8), ob koncu pitanja pa širše (1:7 in več).

Prehodna doba od odstavitve do začetka pitanja, ki traja okrog 10 dni, je čas, ko privajamo prašičke na krmila, s katerimi jih bomo pitali. Osnovna krma so lahko žitne mešanice; za to je zlasti dober ječmen ali pa krompir. Lahko pa tudi pitamo delno s krompirjem in delno z žitom. Z mlado deteljo — bodisi s presno, silirano ali suho — moremo nadomestiti do polovice žita ali krompirja. S tem rejo tudi pocenimo. Detelja vsebuje precej beljakovin in nekatere snovi, ki jih v žitu in krompirju ni. Detelja torej izpopolnjuje

osnovne krmilne obroke in z njo prihranimo precej osnovne krme.

Ena četrtina beljakovin živalskega izvora

Pitanje bekonov je uspešno, če pitanci dobivajo k osnovni krmi dodatna beljakovinska krmila, predvsem takšna, ki vsebujejo živalske beljakovine; teh naj bo četrtino do tretjino v krmilnem obroku. Živalske beljakovine so v posnetem mleku, v ribji moki, mesni in kostni moki; veliko vrednost imajo beljakovine v krmilnem kvasu, delno pa tudi v soji, tropinah soje in v pomijah.

Če prašiče piamo z mlekom in deteljo, vitaminov v krmi ne primanjkuje tako zelo, da bi bili potrebni še vitaminski dodatki. Vitamine pa je treba dodajati, če prašiči ne dobivajo ne mleka in ne detelje.

Če pitamo v glavnem z žitnimi mešanicami, moramo paziti, da v mešanici ni več kot 20 % koruze, ker bi se prašiči sicer preveč zamastili. Pri pretežnem pitanju s krompirjem pa je treba razmeroma velike količine škroba v krompirju ohromiti z dodatki beljakovinskih krmil v omenjenem razmerju. Če bi tega ne storili, bi prašiči priraščali preveč na slanino.

Prašiče, ki se pri pitanju preveč zamastijo, moremo še pripraviti za dobre pršutarje — to so nekoliko mastnejši prašiči, 110 do 130 kg teži. Reja pršutarjev pa je manj donosna, ker jih ni mogoče spraviti v denar po takšnih cenah kakor do 90 kg težke prašiče; razen tega pa nad 100 kg teži prašiči porabijo za vsak kilogram prirastka več hranilnih snovi kakor lažje živali.

Iz podatkov v knjižici »Pomenki o krmiljenju« posnemamo, da potrebujejo prašiči, ki jih pitamo od 20 kg na 90 kg, na dan po 14 do 30 dkg prebavljivih beljakovin in po 80 do 220 dkg škrobne vrednosti. Potrebna po hranilnih snoveh narašča hkrati z naraščanjem teže pitalcev.

Pitanje prašičev na težo 90 kg je cenejši od pitanja na težo 120 kg

To je seveda odvisno tako od cene krme kakor od priraščanja prašičev ter cene pujskov in pitalcev. Univ. prof. Harin in direktor za živinorejo nižjeavstrijske kmetijske zbornice dipl. ing. Bertl sta izračunala, pri kakšni teži prašiča je z ozirom na ceno pujskov in porabljeno krmo pitanje najcenejši. Pri tem trdita, da je v povprečju pitanje od 100 do 110 kg najcenejši tedaj, če so pujski po 20 do 22 šil. za kg. Če pri tej ceni pitamo na nižjo ali večjo težo, se pitanje podraži. Pri ceni 15 do 17 šil. za kg pujska je pitanje najcenejši, če pitamo na težo 80 do 100 kg. Če pujske lahko prodamo po 12 šil. za kg, najceneje pitamo na težo 75 do 95 kg, pri

10.— šil. za kg pujska pa je pitanje najcenejši na težo 60 do 80 kg.

Ta računica, ki ji na splošno lahko verjamemo, kaže, da je pri naših povprečnih cenah za pujske, ki nihajo med 15 in 17 šil., pitanje na 80 do 90 kg najcenejši, dočim se pitanje na 120 kg podraži za ca. 50 grošev na kg žive teže. Iz tega lahko zaključujemo, da za pitanje pujskov na 120 kg žive teže nimamo prav zaprav nobenega vzroka, kajti vedno bolj očitno postaja, da dosežemo za pitalca s 75 do 90 kg pri mesarju boljše ceno, kakor za onega s 120 in več kilogrami.

Da se moramo na te okoliščine pri nas še posebej ozirati, je jasno. Prvič smo od glavnega tržišča za pitance — Dunaja — najbolj oddaljeni, drugič pa živimo na zemlji, kamor prihaja iz leta v leto več letoviščarjev zelo razvajanega okusa. Prilagoditev produkcije pitalnih prašičev zahteve konzuma je zaradi tega zelo potrebna. Potrebna pa je tudi zaradi tega, ker imamo vsako leto večje viške pitalcev, ki jih doma ne moremo prodati. V preteklem letu smo približno 15 % pitalcev izvozili na Dunaj, Tirolsko in Predarlško ter druge kraje Avstrije. Če si hočemo domači trg in zunanja tržišča držati, moramo neprenehno zboljševati kvaliteto naših pitalcev. (bl)

Pravo sorto in seme za pomladansko setev

Pesimisti v pogledu na vreme sicer še vedno računajo z novim snegom, vendar je že precej zadnji čas, da se pripravimo na pomladansko setev. Prav je, če se že sedaj založimo s potrebnim semenjem in gnojili. Kaj bomo sejali, katero sorto bomo izbrali za seme?

Sejali bomo na Koroškem vzgojene in preizkušene sorte žit! Izmed njih bomo izbrali sorte, ki so v povprečju več let dajale najboljše pridelke!

Take sorte pa so:

Jari ječmen:

Violetta — povprečje 5 let — 29,33 do 39,3 q zrnja po ha,

Haisa — povprečje 8 let — 26,88 do 33,64 q zrnja po ha,

Kärntner — povprečje 4 let — 31,52 do 35,19 q zrnja po ha.

Oves:

Flämingstreue — povprečje 4 do 5 let — 28,7 do 39,11 q zrnja po ha,

Austria Weiss — povprečje 5 do 6 let — 26,9 do 35,64 q zrnja po ha,

Endress Weiss — povprečje 3 do 6 let — 27,56 do 34,44 q zrnja po ha.

Jara pšenica:

Kärntner Grannen — povprečje 3 do 5 let — 25,07 do 34,55 q zrnja po ha,

Kärntner Kolben I — povprečje 3 do 5 let — 19,8 do 35,48 q zrnja po ha.

Ravnokar omenjeni pridelki so bili doseženi pri poskusih kmetijske zbornice na 5 do 6 najrazličnejših mestih dežele.

Sejmo čim več originalnega semenja. Pred setvijo seme razkužimo s oprahili.

Napake pri uporabi gnojil

(Nadaljevanje iz zadnje številke)

Gnojica vsebuje dušik in kalij, nima pa fosforne kisline. Ker v gnojnici ni fosforja, deluje kot vsako **enostransko gnojenje** in postane, če jo pogosteje uporabimo na enem in istem zemljišču, ne da bi istočasno gnojili tudi z fosfornimi gnojili, brezuspešno. To vidimo predvsem okrog staj in bajt na planinskih pašnikih, kjer iz zemlje (vsled preobilice dušika in kalija) izgine polagoma vsa fosforna kislina in končno raste samo še ščavje.

Kjer torej gnojimo z gnojnico, je vsakakor treba gnojiti še s Thomasovo moko ali superfosfatom. In sicer damo tega gnojila 500 kg na 1 ha ali 5 kg superfosfata v sod na 1000 litrov gnojnice. Thomasove moke pa nikakor ne smemo dajati v gnojnico.

Leseni pepel je predvsem kalijevo gnojilo in vsebuje povprečno 20 % kalija in 5 % fosforne kisline. Pepel listovcev je bogatejši na kaliju kot pepel iglavcev. 100 kg lesnega pepela ima isto gnojilno vrednost kot 50 kg kalijeve soli in 30 kg Thomasove moke.

Ker vsebuje pepel le malo fosforne kisline, damo na primer poleg 600 kg pepela še 350 kg Thomasove moke.

Kalijeva sol vsebuje mnogo klora. Klor pospešuje sicer rast pese, zmanjšuje pa množino škroba **pri krompirju**. Škrob je vendar najvažnejša snov v gnojilih. Če torej krompirju nismo gnojili že v jeseni ali zelo zgodaj (dva meseca pred sajenjem!) s 40 %no kalijevo soljo, je priporočljivo dati sedaj spomladi »Patentkali«, ki ne vsebuje klora, pač pa 27 % kalija in je skoraj 50 % dražji od kalijeve soli. Če

le-to damo v jeseni ali prav zgodaj spomladi, dež izpere klor v globino, v kateri ni več škrobljiv.

Thomasovo moko ali superfosfat lahko vedno mešano s kalijevo soljo in zmes nato lahko v enem raztrosimo.

Apneni am. soliter trosimo vedno samega zase in ga nikdar ne smemo mešati z drugimi gnojili, ker sicer zgubimo gnojilne oz. redilne snovi.

*

Vse, kar je tu navedeno glede uporabe umetnih gnojil, so le bežni kratki utrinki iz obsežne praktične znanosti o gnoju in prehrani rastlin.

Kdor glede uporabe umetnih gnojil še ne bo na jasnem, naj vpraša kakega absolventa kmetijske šole ali inženirja naše kmetijske šole.

Stokrat bolj je vprašati prej za svet, ki je **brezplačen**, kakor pa napačno uporabiti umetna gnojila, ki so razmeroma sicer zelo poceni, grede pa pri večjih količinah le tudi v denar. Današnji **napredni gospodar** bi moral rabiti povprečno na 1 ha popravljen kmetijske obdelovalne zemlje na leto za 600 do 800 šilingov umetnih gnojil. Glede množine umetnih gnojil smo v Evropi itak skoraj na zadnjem mestu. Nizozemska uporablja na leto skoraj desetkrat več gnojil kot pri nas v Avstriji. In vendar ali pa ravno zaradi tega ona lahko tudi tekmuje (vsled pocenitve proizvodnje s pravilno uporabo gnojil!) na vseh evropskih tržiščih s ceneniimi mlečnimi proizvodi. Skupni evropski trg pa bo prisilil tudi nas, da bomo našo proizvodnjo še dalje pocenili. Inž. F. W.

pismo. Jutri odpotuje na kupčijski ladji mojega prijatelja v Solun. Tam biva Spiridion, evnuh, trgovec. Ti se čudiš! Čudi se, pa ne plaši se. Tudi njemu lahko brezpogojno zaupaš. Kupil si je z mojim denarjem hišo in začel trgovino. Izdajstva se ni bati. Strah pred mukami in smrtjo mu veže grlo. Zakaj brez njegove pomoči bi bil težko otel Iztoka in to na dvoru vedo, ker je tisto noč izginil. Njegovo grozno slo za denarjem pa utešijo moje polne skrinje zlatih bizantincev. Velel sem mu iti zato v Solun, da je blizu tebe. Ko bi slutila najmanjšo nevarnost, beži iz Topera in se skrij pri Spiridionu. Sicer upam na strica, ki te gotovo ljubi. Kdo bi te ne ljubil, angel? Kljub temu pa nisem brez strahu. Trgovci trdijo, da je stric strog in okrut. Prefekt, da gori za despota, da je slavohlepen, in to je nevarno zate. Bodi previdna!

Jaz bivam sedaj blizu akropole. Na areopagu žalujejo modrijani, ker je Justinijan zaprl vse stare modroslovne šole in zapretil ostro kazni vsem, ki prekrše ta zakon. Plato in Aristotel se dolgočasita, ker ni učencev, da bi se zbirali krog učiteljev. Vse čuti, kmet in učenjak, težko roko despotovo. Nebo že mora plesti bič za takega vladarja. In glej, hčerka moja, neke slutnje so se vgnezdile v mojo dušo! Noč in dan mi govori čudoviti orakelj v prsih, da je Krist pozval barbara Iztoka, ki naj udari na one, kateri skrunijo bla-

govest z dejanjem in življenjem.

Junak, kakršen je on, dvigne narode onstran Donave in prihrumi nad mesto, da se maščuje za krivice. Veruj, da se bližajo dnevi, ko boš trpela in trepetala zanj. Toda zaupaj! Epafrodit ne leže v grob, dokler ne vidi združenih onih dveh, katera mu je izročila usoda v varstvo.

Da izvršim to nalogo, se napotim čimprej v Solun. Moje staro srce se je ogrelo ob vajini ljubezni. Brezmejno hrepenim po tebi. Bodi srečna, bodi zdrava! Upaj nanj, ki je vreden tvoje ljubezni. Iztok te ne pozabi nikdar! Da bi le slutil, kje si, prišel bi bil že pote. Toda v noči, ko sem ga iztrgal iz zob leopardinje, sem mu prisegel, da te čuvam jaz in da te jaz izročim njemu.

Ali je že prišel čez Donavo? Nisi čula ničesar o tem? Nadejam se, da ti že veš. Do mene še ni dospelo poročilo. Toda prepričan sem, da se je otel. Zakaj konji so bili nedosegljivi.

Končavam. Od tod ne dobiš več pisma. Vidiva se v Toperu ali Solunu. In tedaj bo najina radost velika.

Pozdravlja te

tvoj oče Epafrodit.

Ko prebereš pismo, sežgi ga nemudoma. Niti trenutek ne sme biti shranjeno pri tebi.

Ko je Irena prebrala list, so postale njene globoke oči vlažne. Vse lice ji je bilo razpaljeno, prsi so se dvigale v veselem

razburjenju, prišla je Cirilo za glavo in dvignila k sebi ter jo strastno objela. Suženja se ji je iztrgala, razplakala se od veselja, pokleknila pred podobo Bogorodice in obljubila pet strogih postov v zahvalo, ker se je vzdrževala njena gospodarica.

Irena pa je takoj v sveti pokorščini prižgala ob svetilki dehtečo plamenico in uničila pismo. Pepel je skrbno zbrala in ga spravila v srebrno pušico, ki si jo je obesila na zlati verižici krog vratu in jo čuvala kakor svetinjo.

Tri dni nista govorili Irena in Cirila drugega kakor o Epafroditu in Iztoku. Šepetaje sta izgovarjali imeni pod terebinto na vrtu, zvečer poklekali pred ikono Bogorodice in prebirali psalter. Le včasih se je dvignil strah pred prihodom Rustikovic. Ali to je bila samo drobna meglica, ki je hipoma preminila pod soncem sreče.

Na večer tretjega dne so naznanili signali prefektov povratek. Irena je hitela stricu naproti v atrij in velela prižgati luči.

Rustikovo lice je bilo mračno in utrujeno. V Bizancu je ponočeval, iztrošil s prijatelji mnogo denarja in pot ga je tudi zmucila. Irena se je preplašila mrkega pogleda. Rustik je ni sprejel prijazno, ni segel po njeni roki, da bi jo potegnil k sebi in poljubil na čelo kakor sicer.

»Za menoj!« je velel osorno.

Kakor splašen golobček je šla neslišno za trdimi stričevimi koraki.

Ko sta bila v stanu, se je obrnil prefekt proti Ireni.

»Hinavka!«

Irena je vztrepetala, na lice sta ji priitekli dve volzi.

»Stric, zakaj si tako krut?«

»Hinavka!« je ponovil še ostreje. »Doma klečeplaziš, bogomolka, v Bizancu si se vlačila z barbari, s poganii Sramota!«

V Ireni se je prebudil ponos, ki ima korenine v neoskrunjeni poštenosti. Zravnila se je, uprla oči v strica, solze so hipoma usahnille. Izpregovorila je ponosno:

»Kdor je govoril to, je nesramen lažnivec! Moja vest je čista!«

»Ne govori, da ne izzoveš moje jeze! Skrunila si čast dvora, zavrgla ljubezen konjeniškega poveljnika Azbada in lazila za poganom.«

»Azbada ne bom ljubila nikdar, ker se mi studil!«

»In vendar boš njegova žena! To je volja svete despojne, to je želja Azbadova, to je moj ukaz!«

»Nikdar! Rajši umrem!«

»V jutro se takoj vrneš na sveti dvor, od koder si utekla. Hinavka! Sedaj ne utečeš več, ker te bo čuval prefekt Rustik!«

Irena je spreletela zona, kolena so se ji pošibila, in zgrudila se je pred stricem. Počasi, v grozni boli so se ji izvili iz prsi vzdih:

(Nadaljevanje sledi)

LOUIS ADAMIČ:

MOJE ljudstvo

Naša ladja se je po nekaj ur ustavljala v Lisboni, Gibraltarju, Cannesu, Neaplju in Palermu. Razen v Cannesu so se ob izkrcavanju povsod gnetli okrog nas razcapani mladiči, kričali: »Dajte! Dajte! ter z znaki kazali, da so lačni in da bi radi jedli. Po ulicah (posebno v Lisboni) so prihajale k nam ženske z otročki v naročju in z njih mestec in polagoma mi je bilo bolje — sam komaj vem, zakaj. Nemara, ker so bile gore ob obali videti tako podobne goram od San Pedra do San Diega v južni Kaliforniji, kjer sem preživel več let. Nemara tudi, ker je bilo Jadransko morje, obsijano s soncem, še bolj modro, še lepše od Sredozemskega.

»V Jugoslaviji bo nemara še huje,« sem rekel.

Zjutraj 13. maja smo zapluli ob obali Dalmacije, ki je nekoč tudi bila avstrijska pokrajina, a je sedaj del Jugoslavije. Pluli smo vzdolž obale mimo otočkov in prijaznih mestec in polagoma mi je bilo bolje — sam komaj vem, zakaj. Nemara, ker so bile gore ob obali videti tako podobne goram od San Pedra do San Diega v južni Kaliforniji, kjer sem preživel več let. Nemara tudi, ker je bilo Jadransko morje, obsijano s soncem, še bolj modro, še lepše od Sredozemskega.

Pa vendar nisem bil pripravljen na Dubrovnik. Z ladje, ko smo se mu bližali, se je zdel neresničen. »Kakor oder v gledališču,« je pripomnila Stella. In drug Amerikanec, ki je slonel poleg naju ob ograji, je rekel: »Človek pričakuje, da se

bo vsak čas pokazala tamle skupina igralcev in zapela: »Veseli smo vaščani!...«

Ladja se je ustavila za tri ure in šla sva na kopno. Tu nas niso nadlegovali berači. Nekateri mladi fantiči na pomolu so bili skoraj prav tako razcapani kakor fantje v Lisboni ali Palermu, toda videti so bili vse prej kot sestrskani ali bolni. Režali so se široko do ušes. Krepki, beli zobje so se jim bleščali v soncu. Obrazi so bili rjav. Kodri razmršenih črnih las so jim padali na modre oči.

Stella je ponudila enemu izmed paglavcev novčič. Osuplo jo je pogledal. »Zakaj?« je vprašal. Razložil sem mladiču v hrvaščini (ki sem jo v svoje presenečenje nenadno začel govoriti brez posebne težave), da mu moja žena želi podariti nov-

čič. Obraz mu je potemnel: »Hvala lepa! Vboga jme ne jemljem!« Potem, kakor da se je nečesa domislil, se mu je mladi, ogoreli obraz razjasnil. »Če hočeta vi in gospa biti prijazna in velikodušna,« se je zarežal, »prosim, ponudita mi ameriško cigareto, če imata kakšno, pa bosta videla, če jo vzamem!«

Dobil je nekaj cigaret; tedaj se je zasmel z usti in očmi, z vsem obrazom, z nasmehom, ki ga ne morem popisati. »Hvala lepa!« je zakričal in oddirjal. Več fantov mu je prav tako kriče sledilo.

Meni pa je bilo prelepo pri srcu. »Moje ljudstvo,« sem si rekel. »Vboga jme ne jemljem!« Najrajši bi bil stekel za fantom in ga objel.

»Moje ljudstvo!« sem rekel na glas.

FRANCE PREŠEREN:

Zdravljica

Prijátliji, obrodile
so trte vince nam sladkó,
ki nam oživlja žile,
srcé razjásni in okó,
ki utopi
vse skrbí,
v potíh prsih úp budí.

V sovražnike 'z oblákov
rodú naj našga treščí grom,
prost, ko je bil očákov,
napréj naj bo Slovénce dom;
naj zdrobé
njih roké
si spóne, ki jih še težé!

Bog žívi vas, Slovénke,
prelépe, žlahtne róžice!
Ni take je mladénke,
ko naše je krví deklé;
naj sínóv
zárod nov
iz vas bo strah sovražníkov!

Živé naj vsi naródi,
ki hrepené dočákat dan,
da, koder sonce hodi,
prepír iz svéta bo pregnán,
da roják
próst bo vsák,
ne vrág, le sósed bo meják!

Komú najpréd veseló
zdravljíco, bratje, čmò zapét?
Bog našo nam deželó,
Bog žívi ves slovénski svet,
brate vsé,
kar nas je
sínóv slovéče mátere!

Edínost, sreča, sprava
k nam naj nazáj se vrínejó!
Otrók, kar íma Slava,
vsí naj sí v róke sézejo,
da oblást
in z njo část,
ko préd, spet naša boste last!

Mladénči, zdaj se píje
zdravljíca váša, ví náš up!
Ljubézni domačíte
nobén naj vam ne usmrtí strup,
ker zdaj vas
kakor nas
jo sčrno bránit klíče čas!

Nazádnje še, prijátliji,
kozárce záse vzdígnímo,
ki smo zató se zbratli,
ki dobro v srcu míslímo!
Dókaj dni
naj žíví
vsak, kar nas dobríh je ljudí!

Jo Hanns Rösler: Pešaška izkaznica

Maks Komar je nekega ponedeljka prišel z dežele v mesto. Prišel je, da bi uredil nekatere stvari. Maks Komar je torej dobre volje stopil s postaje in pravkar nameraval prečkati cesto; preden pa je napravil korak s pločnika, je zaslišal za seboj glas postave: »Prometna kontrola! Prosim, pokažite listine!«

Maks Komar se je obrnil. Pred njim je stal prometni stražnik. »Prometna kontrola! Prosim, pokažite svoje listine!«

»Prosim!«

Maks Komar je poiskal osebno izkaznico. »Vaša osebna izkaznica me ne zanima!« je stražnik dejal strogo in stvarno, »kje je vaša pešaška izkaznica in dovolilnica za pešačenje?«

»Kaj hočete?«
»Vašo pešaško izkaznico!«
Maks Komar je otrpnil.
»No, bo že kaj?«
»Mojo pešaško izkaznico?«

»Od prvega tega meseca mora imeti vsak pešec svojo pešaško izkaznico in dovolilnico za pešačenje vedno pri sebi,« ga je stražnik poučil, »sicer ga kaznujemo po paragrafu 13 b, odsek 11, rimska A, številka 10.«

»Oprostite, prosim...«
»Pešaško izkaznico lahko odvezamemo, če se izkaže, da pešec ne zna pravilno hoditi.«

Komar ugovarja: »Toda jaz hodim že štirideset let! Peš!«

»Že mogoče. Ampak če znate pravilno hoditi in če sploh znate hoditi, je treba šele uradno ugotoviti. Nedisciplinirani pešci ogrožajo promet. Država ima dolžnost,

da vozače avtomobilov in državljane, ki se vozijo na cestni železnici, štiti pred trčenji z nekontroliranimi pešci. Ste razumeli?«

Obiskujte pešaški tečaj ene izmed dovoljenih mestnih šol za hojo, nato se javite v snažnem, umitem in treznem stanju k izpitu in hodite s pooblaščenim uradno osebo pol ure peš po prometnih cestah. Če boste izpit prestali in tudi teoretično ne boste odpovedali, boste dobili dovolilnico za pešačenje; potlej pa lahko hodite čez ceste, kolikor hočete.«

»In kaj se bom učil v šoli za hojo?« je vprašal Maks Komar.

Stražnik je odprl knjigo in bral: Posameznik hoditi na cesti — Hoditi v dvoje ali troje — Hoditi v strnjenih vrstah — Obstati — Izmenoma iti naprej in obstati — Prečkati križišče — Prečkati cesto po zebrašnih progah — Kako se je obnašati v parku? Razdeljeno po letnih časih — Kako se dam povoziti, ne da bi ogrožal druge udeležence prometa? — Kako se izognem opeki, ki pade s strehe, ne da bi nadlegoval druge ljudi na cesti? — Kako telednem v nezavarovano odprtino cestnega kanala, ne da bi povzročil zastoj prometa?«

Maksu Komarju so se naježili lasje. »Težavno! Težavno!« je zajecjal.

»To prav rad verjamem.«

»Kaj pa naj storim?«

Stražnik je zaprl knjigo in se kratko nasmehnil: »Če vam naj svetujem, gospod Komar, potem se še danes vpišite v šolo za hojo in opravite tečaj za pešce ter, kakor vsak vozač avtomobila, brž uredite svoje osebno zavarovanje. Pešci so nevarni, samo da tega ne vedo, dokler ni prepozno.«

LITERARNI KOLEDAR

22. 3. 1832 umrl nemški pesnik Johann Wolfgang Goethe

23. 3. 1898 rojen slovensko-ameriški pisatelj Louis Adamič

26. 3. 1838 rojen slovenski pisatelj Janez Mencinger

26. 3. 1848 prvič objavljena Prešernova Zdravljica

D.O.M.I.S.L.I.C.E

Nečimrnost je kakor petelin, ki je mislil da je sonce vželo zato, da bi ga slišalo peti. — (G. Eliot)

Ni žalostno, da je človek star, temveč da ni več mlad. — (A. Dumas sin)

Starček je človek, ki je že pojedel in gleda, kako kosijo drugi. — (Balzac)

Zakaj se resnica predstavlja povsem gola? Da jo lahko vsak obleče po mili volji. — (ital.)

Najlepše knjige niso napisane s črnilom, marveč s srčno krvjo.

Pearl S. Buck

Ženske so kakor avtomobili: ni važna karoserija, marveč motor.

Chester Finney

Svetovna zgodovina je ura, ki njenih kazalcev nihče ne more zavrteti nazaj. Nezadržno se premikata proti dvanajsti uri.

Ernest Hemingway

Tujiški promet služi miru. Ni namreč lahko sovražiti deželo, ki jo poznamo.

John Steinbeck

Umetnost govora je v tem, da spravimo iz prsnega koša krepke besede, ki zvone kot pomebne poslanice iz možganov.

Vittorio de Sica

Največ govore zmeraj ljudje, ki imajo najmanj povedati.

Francoise Sagan

Od zakoncev samih je odvisno, ali bodo napravili iz svojega zakona vino ali jesih.

Brigitte Horney

Včasih je zelo težko ljudi hkrati poznati in ljubiti.

Thorton Wilder

Za dobro voljo

Obroki

— Tožitelj trdi, da ste mu prisolili pet zaušnic.

— Ni res, dal sem mu samo eno. Ker pa je bolj slaboten, sem mu jo dal v obrokih!

V mestu

— No, kako je bilo v mestu, Jaka?

— Še kar, samo trava je predraga.

— Kakšna trava?

— Ja, pet šilingov sem plačal, ker sem v parku ležal na travi. Koliko bi pa šele plačal, če bi se pasel po njej?

Tolažba

— No, Francelj, kako se počutiš v zakonskem stanu?

— Hvala, prav dobro. Moja žena je pravi angel. Vsak dan mi pomaga pri pomivanju posode!

Pred sodnikom

— Zakaj pa niste poskusili s poštnim delom?

— Saj sem, visoko sodišče. Trikrat sem kupil srečke, pa ni nič pomagalo.

Zaskrbljenost

— Tam za vogalom neka baraba že pol ure pretepa našega Mihca!

— Zakaj pa ne prideš tega takoj povedat?

— Od začetka je kazalo, da ga bo Mihec nabutal.

Junaštvo — pa tako

Nekaj izrekov iz Goethejevih del

Samoljubje nam kaže lastne kreposti in lastne napake pomembnejše, kot so.

*

Večina nesreče in tistega, kar se na svetu imenuje zlo, nastane zato, ker so ljudje preveč nemarni, da bi točno spoznali svoje cilje, in kadar jih spoznajo, da bi se jim resno približali. Zde se mi podobni ljudem, ki razumejo, da bi bilo potrebno in možno zgraditi stolp, a vendar za temelj ne porabijo več kamenja in dela, kot bi ga porabili pri gradnji kolibe.

*

Biti dejaven je prva naloga človeka, a ves čas, ko je prisiljen, da počiva, bi moral porabiti za to, da si pridobi jasno spoznanje o svetu, da bi mu to spoznanje v bodoče znova olajševalo dejavnost.

*

Vse, kar se dogaja, pušča za seboj sledove, vse neopazno pomaga našemu izobraževanju; toda nevarno je, če hočemo to izmeriti. Pri tem postanemo ali ponosni in zanikrni ali pobiti in malodušni, a za bodočnost je ovira eno in drugo. Vedno je najvarnejše delati samo tisto, kar tedaj leži pred nami.

*

Igralcu odpuščam vse človeške napake, človeku pa nobene igralske.

*

Zgodovina človeka je njegov značaj.

*

Človek ne more dovolj zgodaj izkusiti, kako nadomestljiv je na svetu.

*

Z našimi nameni se dogaja isto kot z našimi željami. Kadar jih izvedemo, kadar se izpolnijo, si niso več niti malo podobni, pa mislimo, da nismo naredili ničesar, dosegli ničesar.

*

Obupen občutek je, kadar plemenit človek stoji zavestno na točki, s katere mora biti sam sebi razjasnjen. Vsi prehodi so krize, toda ali ni kriza bolezen? Kako človek po bolezni nerad stopi pred ogleдалol Čuti, da si je opomogel, vidi pa samo učinek minule bolezni.

*

Prijatelji morejo in morajo imeti med seboj skrivnosti, a vendar drug za drugega niso skrivnost.

*

Nihče ne bi govoril v družbi, če bi se zavedal, kako pogosto nápak razume druge.

*

Ne bomo spoznali ljudi, če pridejo k nam; priti moramo k njim, da spoznamo, kakšni so.

*

Pred velikimi odlikami nekega drugega človeka je edina rešitev ljubezen.

Vznemirljivi znaki gospodarske krize

Velika gospodarska depresija, upadanje konjunktura in rekordna brezposelnost v Ameriki vznemirja zadnji čas ves svet. Nekateri gospodarstveniki primerjajo to stanje z leti 1929 do 1932, ko se je svet začel zvijati v krčih doslej najhujše gospodarske krize. V tej zvezi so zanimive izjave uglednih osebnosti v Ameriki, kjer so znaki krize najbolj vidni.

Prezident Eisenhower meni in tolaži, da bo upadanje gospodarske dejavnosti vidno do srede leta, potem pa bo nastopila počasna oživitve, ki bo odstranila sedanje neprijetno stanje. Sindikalni funkcionar Walter Reuter pa pravi, da je kriza nastala zaradi napačnega in krivičnega razdeljevanja dohodkov, kar je imelo za posledico, da precejšnjemu delu produktivnega kapitala kupna moč ni bila kos. Drug gospodarstvenik meni, da so zaradi precejšnjega trga proizvajalci preveč ter da so temu krivi tudi sindikati, ki so zahtevali, kakor pravi, tako rekoč inflacijsko zvišanje plač.

Vsekakor so številke ameriških gospodarskih težko kričeče. Število brezposelnih je od srede decembra do srede februarja naraslo na 1.200.000 ter obsega danes skupno število nad 5 milijonov brezposelnih delavcev.

Upadanje proizvodnje in kupne moči je silno občutno. V težki industriji so na splošno zmanjšali proizvodnjo za četrtino, v posameznih strokah pa tudi do 59 odstotkov. Jeklarne so znižale proizvodnjo za tretjino, valjarne za polovico, Ford za 51 odstotkov, Studebaker-Packard pa za 59 odstotkov. Na trgu je bilo pred nedavnim 800 tisoč neprodanih avtomobilov.

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: I. program. — 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.

II. program. — 6.00, 7.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.00.

Vsakodnevne oddaje: I. program. — 5.35 Jutranja godba — 6.00 Oddaja za kmete — 6.10 Pestrí zvoki — 7.00 Pisan spored za jutranjo uro — 10.10 Gospodnjíski magacin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.03 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert — 14.45 Prav za vas — 18.00 Sami šlagerji — 19.30 Odmev časa.

II. program. — 5.35 Dobro jutro! — 6.05 Z godbo v dan — 7.15 Mali koledar — 8.10 Radijski pisemski nabiralnik — 12.03 Avtomobilisti med potjo — 14.30 Mednarodna univerza.

Sobota, 22. marec:

I. program: 8.45 Širni p'sani svet — 9.00 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 14.30 Pozdrav nate — 15.30 Z vseh dolin zveni — 16.20 Mladinski koncert — 18.00 Iz parlamenta — 20.30 Dunajska opereta.

II. program: 9.10 Zakrite lepote naše domovine — 11.00 Narodne melodije — 14.40 Tehnični pregled — 15.00 Oddaja za mladino — 15.30 Odlični izbor — 18.00 Za delopust — 19.35 Operni koncert — 21.00 Za prijatelje operet.

Nedelja, 23. marec:

I. program: 6.10 Vesele melodije — 7.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 9.00 Melodije, ki nikdar ne izzvenijo — 11.30 Veselo petje — veselo igranje — 14.30 Pozdrav nate — 15.00 Nogometna tekma Avstrija — Jugoslavija — 17.05 Nadaljevanje voščil — 18.30 Glasba, glasba, glasba — 19.00 Športna poročila — 20.10 Iz življenja glasbenika.

II. program: 7.05 Godba na pihala — 15.15 Operetni zvoki — 20.00 Pridi, lepa pomlad — 21.15 Glasbena zabava.

Ponedeljek, 24. marec:

I. program: 8.45 Zapiski iz domovine — 14.00 Poročila, objave. Za našo vas (slov.) — 16.00 Glasba za zabavo — 18.30 Mladina in gledališče — 18.40 Vsaka vas ima svoj glas: Železna Kapla (slov.) — 20.15 Ti časi so minuli.

II. program: 9.00 Naša radijska družina — 15.30 Svet je lahko tako lep — 17.15 Znanje za vse — 19.30 „Alessandro Stradella“, romantična opera.

Torek, 25. marec:

I. program: 8.45 Medicinsko mesečno poročilo — 14.00 Poročila, objave. V pesmi trepeče pomlad (slov.) — 17.10 Glasba za vse — 18.30 Radijska prijateljica — 19.15 Lepe žene iz 1001 noči — 20.15 Orkestralni koncert.

Nazadovala je tudi proizvodnja televizijskih sprejemnikov. Radijska industrija je na primer vložila v proizvodnjo barvnih televizijskih sprejemnikov ogromno vsoto 50 milijonov dolarjev, povpraševanje po teh aparatih pa je med tem padlo za 40 odstotkov.

Neugoden vpliv ameriške gospodarske krize je v mestu zelo občuten. Prva znamenja upadanja gospodarske dejavnosti so že vidna. Precej so prizadete Afrika, Azija in Južna Amerika zaradi skrčenja izvoza surovin. Ker so v Ameriki uvedli visoke uvozne carine, obstoja nevarnost, da bo na Japonskem ostalo brez dela 20 milijonov delavcev.

Zaskrbljeni pa so tudi v Zahodni Evropi. Anglijo mučijo investicije in vlada jih še vedno zmanjšuje. Tudi proizvodnja precej upada, poleg tega pa imajo težave tudi z valutami. V Zahodni Nemčiji pa so z izvozom zašli na slepi tir, kar se odraža tudi na notranjem trgu. Cene neprestano naraščajo in položaj delavstva je iz dneva v dan bolj nezanesljiv. Že se slišijo glasovi, ki opozarjajo nemško ljudstvo, naj ohrani hladno kri v primeru poslabšanja gospodarskega položaja.

Razmere, kakor so na kratko navedene v teh primerih, pa tudi drugod niso bistveno drugačne. Če Američani upajo, da bodo z vojaškimi naročili in izgradnjo raket rešili krizo, je to zelo dvomljiva tolažba. S tem samo lahko delno vplivajo na gospodarski položaj v lastni državi, v ostalem svetu pa bi to ne pomenilo veliko. In končno: če hočejo z vojaškimi naročili zaposliti ljudi, morajo izdelane predmete končno tudi porabiti, in sicer — z vojno.

RADIO PROGRAM

II. program: 9.10 Lepe melodije — 16.00 Oddaja za žene — 16.30 Šlagerji — 19.30 Zaupne melodije — 20.00 Zlata podkev.

Sreda, 26. marec:

I. program: 8.45 'Iz ženskega sveta' — 14.00 Poročila, objave. Kar želite, zaigramo (slov.) — 15.45 Marčni dnevi — 16.00 Revijski šlagerjev — 20.15 Lepe melodije — lepi glasovi — 21.00 Vindobona, ti čudovito mesto.

II. program: 9.10 Lunini in živalski znaki v ljudskem verovanju — 19.30 „Zastave na Matterhornu“, igra.

Četrtek, 27. marec:

I. program: 8.45 Avstriji v inozemstvu — 14.00 Poročila, objave. Iz Koroške književne delavnice (slov.) — 18.30 Mladina v poklicu — 18.40 Oddaja za kmete — 19.00 Prilcesinja dneva — 20.15 „Vrtar Sv. Križa“, legenda — 21.00 Zveneca alpska dežela.

II. program: 9.00 Ti in živali — 16.00 Oddaja za žene — 16.30 Nežne melodije — 17.15 Raziskovalci na obisku — 20.00 Vi želite, mi igramo.

Petek, 28. marec:

I. program: 8.45 Iz radijske beležke — 14.00 Poročila, objave. Akustični mladinski list — Rast in življenje slovenske knjižne besede (slov.) — 19.05 Zgrabi srečo — 20.15 „Proces Mary Dugan“, slušna igra.

II. program: 9.40 Glasba mojstrov — 14.40 Za vsakega otroka primerno igranje — 17.15 Znanje za vse — 19.45 Za prijatelje gora — 20.30 Tisoč taktov plesne glasbe.

RADIO LJUBLJANA

Poročila dnevno: 5.05, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 22.00.

V ponedeljek, sredo in petek od 8.00 do 11.00 ure oddaja na valu 202,1 m in 98,9 mHz.

Sobota, 22. marec:

5.00 Pisan glasbeni spored — 8.05 Lepe melodije — znani napevi — 9.30 Zabavni zvoki — 11.15 Melodije izpod Pohorja — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Za dobro voljo — 14.20 Zanimivosti — 14.35 Voščila — 15.40 S knjižnega trga — 17.30 Vedri zvoki — 18.00 Okno v svet — 18.15 Koncert Slovenskega okteta — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Izberite si vašo popevko.

Nedelja, 23. marec:

5.00 Budnica — 5.10 Naprej v borbo, za pravdo in svobodo...! — 7.35 Vesele melodije — 8.10 V pesmi in plesu po Jugoslaviji — 12.10 Vedri zvoki — 13.15 Za našo vas — 14.10 Voščila — 17.30 „Očetova nji-

Z uspehom dunajskega velesejma so zadovoljni

V nedeljo zvečer so an Dunaju zaključili letošnji pomladanski velesejem. Vreme za največjo avstrijsko gospodarsko prireditvev nikakor ni bilo ugodno. Toda kljub snežnim padavinam in precejšnjemu mrazu ugotavljajo zelo ugoden obisk ter so registrirali 650.000 obiskovalcev nasproti 500.000 leta 1955 in 600.000 lani.

Tudi trgovinske sklepe označujejo kot zelo povoljne. Kupci so se v enaki meri zanimali za avstrijske kakor inozemske eksponate najrazličnejšega blaga. Podoba pa je bila, da so se letos bolj zanimali za potrošniško kakor za investicijsko blago. Ugotavljali so tudi, da se poslovne zveze odvijajo po stabilnih cenah, kar je ugodno za nabavo blaga na daljši rok. Največje zanimanje so obiskovalci posvečali, kakor je bilo pričakovati, veliki avtomobilski razstavi, kjer so prikazovali 200 modelov 66 mednarodno poznanih avtomobilskih znamk. Prav tako je vzbujala ži-

vahno zanimanje tudi posebna kmetijska razstava, ki je med drugim nakazovala prednosti komasacije kmetijskega zemljišča. Na razstavi so prodali tudi vseh 200 komadov pitane govedi.

Na splošno je vladalo več ali manj živahno zanimanje tudi za druge vrste proizvodnje, kakor za usnjeno blago, opravo, igrače, športno opremo, kmetijske stroje, orodje, gradbene stroje in pripravo.

Iz 20 inozemskih dežel zastopani razstavljalci, kar je dalo dunajskemu velesejmu izrazit mednarodni značaj, so po veliki večini zagotavljali, da so s poslovnimi uspehi zadovoljni. Zanimanje inozemstva za dunajski velesejem dokazujejo tudi kupci iz 53 držav. V posebni razstavi »emballaža« so interesi iz Izraela, Indije in Avstralije zaprosili za oferte. Celo na razstavi iznajditeljev so zaključili precej kupčijskih sklepov.

Drugi ameriški satelit je spet rešil čast Zapada

V ponedeljek je tudi ameriška mornarica imela več uspeha z izstrelitvijo umetnega satelita, ki so ga izstrelili s poskusnega raketnega oporišča na Cap Canaveralu. Satelit je bil izstreljen s trostopno »Vanguard« raketo, s katero doslej še niso imeli uspeha in je že dvakrat močno razočarala vso ameriško javnost.

»Pritlikava lunica«, kakor nazivajo ta satelit, je 1,5 kg težka in obkroži Zemljo v dveh urah in 15 minutah. Najbolj se oddalji od Zemlje 4000 km, najbližje ji pride do 650 km, giblje pa se s hitrostjo 29.000 km na uro. Domnevajo, da bo satelit obkrožal Zemljo več let, mogoče celo desetletje. V satelit sta vgrajena dva radioddajnika, ki posredujejo podatke o temperaturnih razmerah v satelitu in na njegovi površini.

Drugi ameriški satelit je res zelo pritlikav in je po izjavah ameriških strokovnjakov služil bolj proučevanju delovanja posameznih stopenj nosilne rakete. Prvi

ameriški satelit, ki so ga izstrelili sredi januarja je tehtal 13 kg, drugi satelit, ki so ga izstrelili začetkom tega meseca, je tehtal 15 kg in ni dosegel poti okoli Zemlje ter se je nekje izgubil. Prvi sovjetski Sputnik, ki je že prodril v zemeljske plasti in zgorel, je tehtal 92 kg, Sputnik II, ki še danes obkroža naš planet, pa tehta 560 kg.

Medtem pa tako Američani kakor tudi Rusi napovedujejo nove starte umetnih satelitov. Iz Moskve poročajo, da bo v »Sputniku III«, ki ga nameravajo že v kratkem izstreliti, kot potnik zopet pes »Alfa«, ki ga sovjetski biologi že nekaj časa pripravljajo za pot v vesolje. Oprema satelita bo sodobnejša od opreme prvih dveh satelitov, ker bodo izkoristili dosedanje izkušnje.

Ameriški minister za vojsko Brucker je v televizijskem intervjuju izjavil, da bodo v ZDA že v nekaj mesecih raketo »Jupiter C« izstrelili na Luno. Dejal je, da so ZDA razvile nov raketni motor, ki omogoča pogon »zelo velikega« umetnega satelita. Ameriška armada pa je še za naslednje dni napovedala izstrelitev tretjega satelita. Prizadevanje za obvladanje vesolja je veliko in vesile se trudijo, da ne bi zaostajale ena za drugo. Upajmo pa, da bo ta prizadevnost v vsesplošno korist, ne pa v pogubo.

HRANILNICA IN POSOJILNICA GLINJE, reg. zadruga z omenjenim jamstvom

VABILO

na redni občni zbor

ki bo v nedeljo, dne 30. marca 1958 ob 14.30 uri v pisarni pri Cingelcu na Trati.

Dnevni red:

1. otvoritev in pozdrav,
2. izvolitev zapisnikarja in dveh overovalcev,
3. poročilo upravnega odbora,
4. poročilo nadzornega odbora,
5. pregled in potrditev letnih računskih zaključkov za 1956 in 1957,
6. razrešnica upravnemu in nadzornemu odboru,
7. volitev upravnega odbora,
8. volitev nadzornega odbora,
9. spremembe pravil (§§ 2, 5, 6, 10, 11, 13, 16, 17, 18, 29 in 31),
10. slučajnosti.

Ker je dnevni red za člane zadruge zelo važen, so vsi vabljeni k zanesljivi udeležbi. Nova enotna pravila so članom na vpogled v združni pisarni.

Glinje, dne 16. 3. 1958.

Upravni odbor

Kmetijo s 5 ha njiv in 7 ha travnikov v bližini večjega industrijskega kraja dam takoj v najem. Podrobnejše informacije dobite v upravljalni listi.

Jabolčna in hruševa drevesca, cepljena na odpornih deblotvorcih — nekatere jabolčne sorte rodijo kljub pomladanski slani — dobite pri drevesničarju: Ing. Marko POLZER, na Vazah, pošta Št. Vid v Podjuni — St. Veit i. Jauntal.